

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 31-го Марця, 1904. Число 13. — Vol. XII. Scranton, Pa. Thursday, March 31, 1904. No. 13.

Вступайте до Народного Дому!

Хто бажае своимъ дѣтямъ добра —

Хто вѣрный сынъ Руси —

Хто розумный чоловѣкъ —

У кого розумъ и серце въ порядку —

мусить стати членомъ Р. Н. Дому въ Америцѣ!

Шеръ звычайного члена $25.00.

Шеръ члена вѣрителя $10.00.

Не хочемо анѣ цента дарунку!

Пожичте Матери-Руси часть своихъ грошей на бизнесъ и на процентъ.

Грошѣ въ Народнôмъ Домѣ лѣпше забеспеченй, нѣжь у банку.

Цѣла американьска Русь, усѣ щирй и чеснй патріоты мусять злучити ся до сеи славнои роботы.

• • •

Дня 28-го марта директоры Р. Н. Дому выбрали оттакій урядъ:

Ник. Пôдгорецкій, предс.

Иванъ Ґлова, касіеръ.

Ник. Струтиньскій, секр.

Тыхъ трохъ становить Икзекутивный комітетъ Р. Н. Дому.

• • •

Збирайте и посилайте грошѣ на шеры Р. Н. Дому якъ найкорше.

На моні-ордерѣ або на чеку пишѣть John Glowa, Excelsior, Pa., а посилайте до секретаря Н. Дому на адресу:

Rev. N. Strutynsky,
Box 375, Olyphant, Pa.

Вôдозва.

ВП. Панове секретарѣ!

Якъ вѣдомо Вамъ, наближаесь Головна Конвенція, котра вôдбудесь въ Шамокинъ, Па. Понеже § 17 статутôвъ Р. Н. Союза пôдъ буквою в) наказуе, що кождый членъ мае заплатити 25 с. на выдатки Головнои Конвенціи, проте взываю Васъ всѣхъ застосоватись до повыжшого параґрафу и вже зъ початкомъ марця б. р. стягати вôдъ Вашихъ членôвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу вырôвнати всѣ залеглй довги за значки Р. Н. С., книжочки платничй и статуты. Особистыхъ, въ тôй справѣ, листôвъ не буду розсилавъ. Информаціи, що до выбору делеґатôвъ оголошу пôзнѣйше.

Зъ глубокимъ поважанемъ

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запамятати, що грошѣ належачй до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тôлько тй моні ордеры и чеки выписанй на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касіера.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень.

31	Ч.	Кириллъ Ірус.
1	П.	Хрисандъ и Дарій
2	С.	Субота Лазарева
3	Н.	Яковъ исповѣдникъ
4	П.	Василій и Ісаакій
5	В.	Никонъ
6	С.	Захарія [Предпр. Благ.]

— ХОДИТЬ чутка, будь то бы Японцѣ, передъ опущенемъ Портъ Артура въ 1896 роцѣ, заложили міны пôдъ важнѣйшими фортами сеи крѣпости. Теперь намагають ся они запалити тотй міны при помочи людей, котрй знають розкладъ крѣпости и положене мінъ. Російска залога мала вже зловити кôльканайцять такихъ охотникôвъ японьскихъ и розстрѣляти на мѣсци.

— ВЕЛИЧЕЗНЫЙ огонь скаженѣе коло мѣста Гемінґфордъ, въ Небрасцѣ. Горять преріи на просторѣ кôлька сотъ квадратовыхъ миль. Жертвою огню впало вже безлѣчь домôвъ и фармерскихъ будинкôвъ, много худобы, колька великихъ складôвъ дерева и т. п Трехъ фармерôвъ погибло въ огни, а кôльканайцять попекло ся небезпечно. Кромѣ того пропало 8 пастухôвъ (кавбойсъ) и догадують ся, що нещаснй згорѣли на преріяхъ.

Зъ полудневои Дакоты, Каролайны и середущихъ краѣвъ Сп. Державъ надходять такожь вѣсти про великй пожары прерій.

— ДНЯ 15 Марця розтоплене желѣзо попекло ногу нашого брата и щирого Русина Андр. Варяна въ Syracuse, N. Y. Вôнъ е секретаремъ Союза и парохіяльнымъ та народнымъ орґанізаторомъ. Буде мусѣвъ бôльше якъ мѣсяць посидѣти дома.

— ХТО хоче куповати фармы въ стейтѣ Вашинґтонѣ мусить знати, що въ всхôднôмъ Вашинґтонѣ е на продажь лишь землѣ покритй лѣсами и пасовиска. Въ захôднôмъ Вашинґтонѣ е ще добрй землѣ пôдъ фармы, але ихъ треба очистити зъ дерева и корчѣвъ.

— ВЪ Ляховичахъ коло Гутиска (Галичина) згорѣла загорода господаря Павука причôмъ погибли двѣ его кôльканайцятьлѣтнй доньки. Дѣвчата спали въ стайни и згорѣли на уголь.

— ЦѢКАВЙ вѣсти зъ далекого Сходу привѣзъ транспортовый корабель „Томасъ" що причаливъ недавно до Сенъ Франсіско, Кал. Приѣхало на нѣмъ кôлька морякôвъ та офіцирôвъ, котрй були въ Япанѣ и бачили морску битву пôдъ Чемульпо. Розказують они, що влучнôсть стрѣлôвъ Японьскои фльоты, яка потопила російскй кораблѣ „Варягъ" и „Коріець" була подиву годна. Лишь одна американьска артилерія може еи дорôвнати. Маневроване кораблями пôдчасъ битвы було такожь знамените. Що до сухопутнои арміи Японцѣвъ, то рѣшучо мае она належати до найлѣпшихъ въ свѣтѣ. Жовнѣръ малый, але сильно збудованый и меткій. Американьскй офіциры, що приѣхали на згаданôмъ корабли заявляють, що волѣли-бы вже мати до дѣла зъ прускою арміею, чимъ зъ японьскою, позаякъ Японець, якофаталистъ, анѣ одробины не стоить о жите. Що мае стати ся, вôдъ того я не втечу — говорить японьскій жовнѣръ и йде у бôй, неначе въ дымъ.

— МѢСТО Кіевъ, столиця Руси Украины, пôсля найновѣйшого спису населеня, числить теперь 339 тысячь 657 жителѣвъ кромѣ вôйсковои залоги.

— ФРАНЦУСКІЙ пароxôдъ „Камбожь" розбивъ ся оногды коло побережа Кохинхіны и потонувъ въ протягу кôлькохъ мінутъ. На пароходѣ було тодѣ около 100 осôбъ, зъ котрыхъ лишь 50 вспѣло уратуватись. Прочй потонили ся.

— УКРАИНЬСКЙ кобзарѣ и бандуристы выбирають ся такожь на вôйну Росіи зъ Япономъ. Такъ доносять російскй дневники. По ихъ словамъ черезъ Харкôвъ вôдправило ся сими днями на далекій Схôдъ кôлька такихъ бандуристôвъ, переважно слѣпыхъ. Се будь-що будь дивне явище старають ся російскй часописи пояснити, немовь то кобзарѣ уважають своимъ обовязкомъ бути присутними на вôйнахъ и своимъ спѣвомъ та музикою пригадувати воякамъ подвиги ихъ предкôвъ на поли битвы. Цареславнй орґаны сягають навѣть до исторіи и покликують ся на факты, що „малорускія войска" все выправляло ся на вôйну зъ бандуристами та кобзарями, котрй, уважали ся немовь обовязковымъ аксесуаромъ вôйскъ. Тому то ихъ пѣснѣ мають змѣсть переважно военный. Кобзарѣ та бандуристы, що выбирають ся теперь на далекій Схôдъ, намѣряють розмѣстити ся по стаціяхъ сибѣрскои зелѣзницѣ, де будуть вызначенй постоѣ російскихъ вôйскъ, перевоженыхъ на поле вôйны. Рѣчь певна, що правдивй мотивы, якй заставляють кобзарѣвъ та бандуристôвъ тягати ся на конець овѣта за російскимы вôйсками, е трохи иншй вôдъ мотивôвъ, якй выдумуе російска преса. Російске правительство знае добре, якихъ то „Росіянъ" высилае воно на далекій Схôдъ боронити своихъ самодержавныхъ интересôвъ, та зъ якимъ „одушевленемъ" готовй салдаты зъ украиньскихъ земель проливати свою кровь. Для выкликаня отже середъ не дуже военничо настроеного вôйска вôдповѣдного духа, высилае то правительство традиційный „аксесуаръ" давныхъ „малорускихъ вôйскъ" и велить тому слѣпому орудю пригадувати молодымъ Украинцямъ на давнй подвиги ихъ предкôвъ. Звѣсно — коли тревога, то до Бога, а по тревозѣ...

— СѢМЪ мѣсяцѣвъ криміналу за жидôвскй пейсы!

Въ Чорногузахъ на Буковинѣ прійшовъ до Павла Освадюка жидъ Драціноверъ, абы Освадюка сторгувати на роботу до себе. Якъ лишь Драціноверъ ввôйшовъ до хаты, Освадюкъ заперъ двери и вôзвавъ жида, абы выхрестивъ ся. Очивидна рѣчь, що жидъ не хотѣвъ того зробити. Тогды жѣнка Освадюка и его сынъ вхопили жида за руки, а старый Освадюкъ обрѣзавъ ему пейсы и зголивъ бороду. Окрôмъ того загрозивъ жидови, що якъ не поцѣлуе три разы хреста, и якъ не скаже, що вôдъ теперь уважае ся за охрещеного, то вôнъ его зарѣже, якъ пацюка. Абы спасти свое жите, жидъ зробивъ се, що ему казали.

За се завдавъ Дарціноверъ Освадюкôвъ до суду въ Чернôвцяхъ. Заки прійшло до терміну, старый Освадюкъ померъ. Драціноверъ зôзнавъ въ судѣ, що мусѣвъ черезъ три мѣсяцѣ сидѣти замкненый въ своѣй хатѣ, ажь доки не вôдросли пейсы, бо правовѣрный жидъ безъ пейсôвъ не може показатись мѣжь люди. Черновецкій судъ давъ Освадючисѣ 7 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, а синови 6 мѣсяцѣвъ.

— ДОСИТЬ СИЛЬНЕ землетрясене дало ся чути въ угорскôмъ мѣстѣ Темешварѣ. Продовжало ся то черезъ 4 секунды, але не заподѣяло бôльшого нещастя. Троха нагнало жителямъ страху и на тôмъ скôнчило ся.

— ОДЕНЪ Русинъ пише намъ такъ про свое поводжене въ Манітобѣ, въ Канадѣ: „Вже три роки чекаю чи не буде лѣпше а оно тымчасомъ щоразъ то гôрше. Якъ не вода, то морозъ и годѣ доробитись. Ще до того взявъ я машину и конѣ на раты, на заробокъ. Якъ сеи осени не полѣпшить ся, то готôвъ все банкъ забрати".

— ДНЯ 24. марта с. р. мало вôдбутись народне вѣче въ Йорктонѣ, Assa, Кан., въ справахъ народныхъ, церковныхъ и політичныхъ. Вѣче скликують: о. Н. Зайцевъ, П. Вархоминка, Н. Поповичь, Ос. Крицкій, Ст. Абрамець, Гр. Шульманъ и Ник. Ганякъ.

Памятайте на Народ. Фондъ въ Америцѣ.

Надосланe.

Славна Редакція „Свободы“!

Мы ниже подписаны кураторы церкви Punxsutawney-Lindsey-ской, Pa, обращаеме ся къ Вамъ, щобы Вы выпечатали въ вашей часописи ниже поданый:

Дописъ, яко отповѣдь на вси цигански слова Пана О. Іоанна Сабова, угро-рускаго гр.-кат. священника II-ой церкви св. Іоанна Крестителя въ С. С. Pittsburgh, Pa.

Ужъ третій тыждень якъ зайшовъ намъ св. постъ великій, а О. Іоаннъ Сабовъ нехочетъ покаятися, бо не узнаетъ грѣхи свои, котры заприччинилъ и учинилъ противко нашей церкви а парафіи Пунксутавней-Линдзейской, Па., и вси бы хотѣли завѣсити на шею нашего духовного отца Антонія Мглей. А на нашы ему данны отказы а дописы, въ 4-омъ числѣ „Свободы“ а „Братства“ выданы, прилѣпитъ, що суть не по правдѣ написаны и, що суть то гробіанства, а больше ани единкимъ словцьомъ свою правду не преукаже. — Не суть то гробіанства, але — жаль Богу — оправдивы рядки на его хитрый розумъ съ 114 парафіанами, — а то съ тыма подписаны, — на котрыхъ самихъ была намѣряна фалечна ловитва О. І. Сабова.

Были то дописы съ слебодною волею и съ готовностьомъ подписаны отъ вѣрныхъ сыновъ нашей церкви, и каждый говоривъ, що то всьо правда есть, что въ нихъ стоитъ, бо они другу церковъ не хотятъ подпоровати, бо того и не есть потребно.

Що же сдѣлалъ панъ О. І. Сабовъ? Въ мѣсто того, щобы свою правду преуказавъ, а насъ заганьбилъ, зачне безъ причины на гвалтъ кричати, и на нашого отца духовного Антонія Мглей всяке выдумовати, що никогда не было, и его безочливо очерньовати съ такими брыдкими нападами, яки свойства отъ него гетъ далеко суть. — И то всьо выпечаталъ въ 8-омъ числѣ „Свободы“. — Зато мы, якъ кураторы присяжны нашей церкви за повинность себѣ узнаваеме нашего О. духовного Антонія Мглей захранити противко фалшивыхъ нападовъ О. І. Сабова, а его дописъ въ цѣлости за клевету и циганство выявлюеме, а що праву пишетъ, то за правду узнаваме.

А въ подробностяхъ въ наслѣдующихъ нунктахъ то преукажеме:

I) Не правда есть то, же нашъ облюбленый Отецъ духовный А. Мглей лемъ чотыри роки есть тутъ въ Америкѣ, бо онъ ужъ въ 1898 роцѣ въ осени пріишолъ ту, и такъ ужъ на шестый рокъ учинкуетъ на добро американскимъ гр. кат. Русинамъ. А же на третьой парафіи дѣйствуетъ отъ того часа, то съ тымъ не повѣлисьте пане о. І. Сабовъ жадну новину, бо и Вы есте ужъ не на другой, кедь не на четвертой, а ужъ бы есте знова хотѣли назатъ привандровати ту, — бо такъ было звѣщено отъ факторохъ вашихъ, — але ту Васъ нехочеме.

А же О. А. Мглей на каждой парохіи робилъ о ту робить порядки за Вами, то есть правда, бо и всягды слѣдно за нимъ порядки, такъ въ душевныхъ якъ и въ матеріяльныхъ дѣлахъ, а не такъ якъ за Вами; бо покля Вы О. Сабовъ мѣсячну колекту отъ криста-крижомъ бывающаго народа через компанійскій офисъ, про Ваше легкомысельне факторство — понеже въ одномъ бунтатонномъ правѣ „leading spirit“ сьте были противко компаніи — утратилисьте на церковъ, дотля О. А. Мглей съ своею скромностію а почтенностію отъ компаніи заслужилъ, щобы знова пріяла на нашу церковъ колекту, щобы через офисъ ишла безплатно, и вси мѣсячны повинности отъ вѣрникохъ на едномъ „check“ препоручены суть, якъ то идетъ и на каждый римокат. костелъ коллекта позберана отъ вѣрникохъ на нашей околицѣ; и тогда померьковалося, щобы Отецъ нашъ духовный не былъ такого злого намаганія, якъ О. Сабовъ былъ. Просимеся Васъ тогда О. Сабовъ, що то Вы ужъ ситизеномъ были — съ котрымъ такъ пыпитеся — въ тѣмъ часѣ, коли таку превелику ганьбу принеслисьте на насъ, а чкоду пре нашу церковъ зробилисьте, що могла компанія цѣлый народъ съ роботы сквитувати, якъ то и заказовала по плейзахъ еще и изъ рукъ на вытрымане Ваше платити, а мы якъ горливы вѣрники подпоровали Васъ, бо въ тамтыхъ часахъ тяжко было духовного другаго достати. Що есьте себѣ тогды замыслили, на що бы Ани было обернулася наша церковъ? На складъ, або на инше.

Видите О. Сабовъ, що О. А. Мглей всегда совѣстно порядки робилъ а працовалъ на добро Церкви св. доказуетъ и то, що въ роцѣ 1901 McKeesport — Duquesne-нски тогды еще споены вѣрники знову Єго кандидовали на выборъ за своего душпастыря; такъ само и наша Punxsutawney-Lindseysk-а парафія знаючи Єго съ того то доброго хыру, поклекала его на помочь, щобы отъ Васъ и про Васъ розбуреный, а въ опасности схизмы находящій народъ утишилъ и на добру драгу (путь) привелъ, що выполнити Єго горливости и справедливости удалося; и тогда за нашего душпастыря быти попросилисьме и выволилисьме Єго; а неокламалисмеся въ немъ, бо учинкуетъ между нами на славу Бога, а добро народа, при задоволенію цѣлаго народа, и въ мирности, и въ любви управлюетъ на добро людей, и люди вдячно, а еднако подпоруютъ церковъ св., еще и тоты, которыхъ Вы збунтовали; бо нихто не можетъ мати на него жадну справедливу тяжобу, зато и кураторы такъ непосидуютъ съ своихъ урядохъ, якъ то робили подъ Вами О. Сабовъ, бо не могли ужъ только вытерпити отъ народа, а то про Ваши несправедливости.

И отъ кураторохъ не просится теперь дозволенство, же ци того або тамтого чоловѣка слебодно высповѣдати або нѣтъ, бо то прислухатъ къ власти духовенской. Ба чомъ мусилисьте къ своимъ факторомъ народъ посылати, щобы отъ нихъ дозволенство просилъ къ св. сповиди? Бо нехотѣли про неспокои отъ Васъ учинены на церковъ колекту платити. А теперь хоцъ якъ Вы хотѣли даяки пльотки зашмарити помеждy народъ нашъ, але то не удавается Вамъ. А что тыжъ головне есть повисти, же подъ отцомъ Антоніемъ Мглей за 2 и полъ роки допевно выплатилося съ длугства церковнаго только, якъ подъ Вами за 7 и полъ роки, кедь не вецей.

Але и съ тымъ неправду говорите, що о. Мглей въ Youngstown, Ohio лемъ (едну ропу) еденъ мотузъ приобрѣлъ, бо знамо есть то, что приобѣлъ онъ тамъ три звоны, а къ тымъ не еденъ мотузъ, але ажъ три, но и звоны и мотузы выплатилъ. А Вы що ту такъ вельо приобрѣли? На каждый клинецъ по 100 долары длугства. — И то себѣ запамятайте добрѣ пане отче Сабовъ!

А видите п. о. Сабовъ, — о. Мглей на жадну парафію не пріишолъ на силу, ани не отшелъ брыткомъ способомъ, якъ то Вы пришлисьте ту къ намъ, же векша часть народа ани незнала, що коли, або на чіе слово засѣлистеся ту, бо другого священника обчековали и то ажъ позднѣйше, и лемъ по великихъ выкрутахъ обсталисьтеся ту, але якій былъ початокъ, таке было и учинкованье Ваше ту, никогда несогласне съ народомъ, такій былъ и конецъ, бо и брыткимъ способомъ отъ насъ отишлисьте, понеже нехотѣлисьте кураторохъ припустити до фары, лемъ двохъ, и нехотѣлисьте узнавати другихъ окремъ нихъ за кураторохъ, понеже неприставалисьме на то, жебы Вашъ родакъ выволился за вашего наслѣдника.

Неправда есть то, якъ бы нашъ отецъ духовный другихъ духовникохъ безчестно критизовати звыклъ, бо то противится его благому сердцу, и то сами узналисьте, що онъ Васъ на 1901 рока юлія 12-го потримавомъ митингу церковнымъ отъ критики народа захраньовалъ, якъ не цалкомъ вызнатого, лемъ изъ христіянской любви, а если потому Васъ критизовалъ, то сами сьте тому причина, тать нѣтъ того на свѣтѣ чоловѣка, котрый просвѣтленно маетъ ваши давны и нынѣшны злы учинки а намагания, щобы Васъ не критизовалъ а не соблазнялся надъ вами, бо то суть ужъ ажъ и ниже критики.

Циганство есть то, якъ бы нашъ отецъ Антоній Мглей противко другаго духовника фалшиво свѣдчилъ и такъ преступилъ бы 8-ую заповѣдь Божію, то невѣриме и увѣрити неможеме, бо на что Вы цилкете, о справедливости его свѣдоцтва переконанисьме, а если вашъ выказъ досвѣдчити можете, та тогды го досвѣдчуйте, а нашого духовного отца такъ безочливо а грѣховно не нападайте и не будьте клеветниками.

Же вы панъ о. Сабовъ можность а ласку нашего Апостольскаго Визитатора за марны хотѣли бысьте узнавати, надъ томъ тыжъ соблазнюеме ся, бо то вашимъ крутарствамъ такъ квандрусть, побеже Вы надъ собою жадну голову а верхность не хотѣли бысьте узнавати, ба то и не есть чудо, коли Вы таку дурну гутку далисьте отъ тыхъ шесть моцныхъ приверженцахъ своихъ о самомъ собѣ публиковати, же не одовга прійдете на ихъ фарму бывати, и муситъ Васъ каждый Русинъ слухати, ибо Вы будете выволеный надъ цѣломъ Jefferson Countyom за Бискупа. Та ци Вы не на смѣхъ валушна рыба? Та колько церквей а духовникохъ будете подъ собою мати? Та ани едну, а ани единого нѣтъ, бо лемъ наша церковъ есть единка на цѣлу столицю. — А мы Васъ ани видѣти нехочемо.

Та ужъ тогды не чудуемеся, если Вы на только пыпнысьте, что вамъ съ нашимъ скромнымъ отцомъ духовнымъ во слова ступити ниже вашего достоинства есть, но не маетъ быти, а во прочемъ нехъ насъ то найменей обходитъ якъ вы то схочете, бо якъ то пословиця говоритъ: коза съ воза, а возови лекше.

II. Циганство есть то, що якъ бы нашъ о. А. Мглей утраченьемъ роботы страшилъ на подписъ нашего Вамъ данного отказа, бо подписы двоме кураторы збирали и каждый чоловѣкъ говоривъ, що отказъ Вамъ датый, якъ бы лемъ изъ ихъ устохъ вырватый былъ, а хоцъ и ходилъ былъ нашъ отецъ духовный Антоній Мглей съ дома до дома по между своихъ овдохъ сілесныхъ, то онъ не съ горцомъ циганскимъ якъ Вы и то лемъ покрыомнѣ, але съ пастирскимъ наставленьемъ послужилъ менше больше схопнымъ людьомъ, щобы ихъ захранилъ отъ голодного волка, за котры труды его, много людей и подяковали ему.

Не зато, мерзитеся и до свита говорите пане о. І. Сабовъ, але зато, що неудалося Вамъ народъ побаламутити и его съ духовнымъ отцомъ нашимъ до клопоты и гризоты принести и такъ его съ нашой парафіи выжерти, и ю про себе немоглисьте загаити и въ томъ барзъ смылилисьтеся, бо вшытокъ народъ и вшытки плейзы тѣмъ баржекъ нашому справедливо облюбленному О. Духовному прилѣплюются.

Мы кураторы и цѣлый народъ допевнены есьме, же Вы ту дагде або инде ани съ далека не хотѣли нову церковъ а нову парафію закладовати, понеже Вы о. Сабовъ таке дашто, ни въ блискости ани въ далекости съ церковйовъ споенно не жычилисьте мати, и лемъ зато пришлисьтету, щобы настрашилисьте нашего духовного отца. — А прочто? Що онъ добрѣ учинкуетъ, а длугство за вами выплатилъ; а що найвекшій червеній поставъ (червоное сукно) въ очахъ Вашихъ, що нашъ отецъ духовный зъ Пряшевскои діецезии (съ епископства Пряшевского) походитъ.

Ану! если удало былося Вамъ о. Сабовъ ту на нашу парафію своего родака вмѣстити, ци были бысьте таки фришны ту нову фарность закладовати. Певно, же нѣтъ, але бысьте еще людей страшили, хоць бы люде и доспpавды и причину мали на то, якъ страшилисьте ту еднаго чоловѣка даколи, же будетеся молити, щобы довго коналъ. — Такъ ужъ ани священна вода не можетъ съ Васъ смыти тотъ титулъ, що „бунтовникъ духовникъ“. Та ци не бунтовникъ духовникъ есьте, кедь якъ видѣлисьте, що нихто не слухаетъ ни Васъ, ни вашихъ факторохъ, то далисьте розголосити отъ нихъ, что если тоты люде отъ Васъ священника пріймутъ, то тогды вси интересы съ интересами, котры досталисьте отъ нашей церкви, котры въмѣсто четырьохъ рокохъ за шесть роки сте себѣ выраховали и заинтабуловали, даруете на ихъ галку. Ци то не Юдашскій учинокъ? Такъ естъ, бо Васъ сердце грыжетъ за нашу працу, бо барзъ добрѣ памятаеме то, що больше разъ выказалисьте отъ св. олтаря якъ кассіеръ церковный передъ двома роками передъ Вашимъ съ тагды отходомъ, же церковъ наша ужъ ничь недовжна съ 1050 доларовой пожычки Вамъ о. Сабовъ, и що безъ интересу выгласилисьте пожычити, а якъ съ тагдылька отходилисьте, та ажъ 5 рочный, 6 пр. интересъ заинтаболувалисьте въ сумѣ 370 долл, а то мы якъ покой святый любящіе люде выплатили Вамъ, лемъ жебы съ Вами не мали ничь до чиненя. Та ци малисьте Пана Бога въ сердцю взяти то отъ нашей церкви? Та ци и нато сте такій барзъ пышный?! — Галка есть назвиско, отъ вас названой церковцѣ, бо деградированна есть отъ газды той землѣ, на котрой еще стоитъ, братства 44 числа Соединенію, але подъ 60 днями участинаре галки мусятъ ю инде змуфовати про намаганіе бунтовницке противко нашей церкви а фарности, а потому можутъ съ ню робити що хотятъ. — То еще не было дость, бо свою бунтовницьку волю съ тымъ довершите, що оглупати хочете народъ съ тымъ п. о. Сабовъ, бо обецуете, що Вы съ своей кишенѣ будете платити и духовника; а знаючи то, же якъ то Вы пѣнязи любите, а еслибы нашовся однако такій чоловѣкъ, котрый бы вамъ тото увѣрилъ, знакъ есть тому, же того здравій розумъ ужъ давно охабилъ. — Та лемъ няй и тотъ найновше выглашеный духовникъ съ Огайо стату, котрый гдовецъ есть и недавно пришолъ съ старого краю, та если тамъ довго незагрился, та ту еще менше, и такъ необачно пойдетъ гетъ, якъ и другые пошли.

Циганство есть то, якъ бы велика сила была въ тыхъ шесть людьохъ, бо ужъ сами обачуются, же они лемъ на грѣхъ сведенима сталися, и зачинаютъ еще и того грѣшити хто съ ихъ галки церковъ переправити выдумалъ, и такъ говорятъ между собою, що они могли и на далей заробокъ провадити въ ней, а теперъ мусятъ ю гетъ муфовати и съ ней домъ на бывание маютъ перепpавити и говорятъ, що если бы они свои 150 долл. назатъ достали, та бы заплюли всьо и зохабили бы на мѣстѣ, най бы тамъ сгнила.

Неправда есть то, якъ бы О. Мглей тыхъ шестьохъ задалъ до О. Визитатора Апостольскаго, бо мы кураторе Васъ О. Сабовъ заскаржили: якъ выдумайка цѣлого бунту а погубителя моральнаго и матеріальнаго тымъ то шесть людемъ, котрымъ Вы еще и теперь такъ барзъ шмайхлюете, лемъ щобы и на далей слухали на ваши бунты. Але такъ думаме, же уже прійдутъ на лѣпшій разумъ.

Ужъ разъ то есть дармо,
Зламалося ярьмо,
Зламалъся и дышель,
А то про Вашу круту мысель.

Пане Отче Сабовъ!

Сама найзлобнѣйша брехня есть то, що Вы говорите Отче Сабовъ, же О. Мглей Васъ и другаго духовника выказалъ бы отъ св. Престола „кійомъ“ бити, або хоцъ где и даколи, бо онъ вецей словомъ побіе, якъ Вы съ кійомъ а напастнымъ насильствомъ можете учинити, але кедь „кій“ споминате, та кедь такъ по правдѣ возьмеме, про Вашу легкомысельну бунтацію и съ „кійомъ“ заслуженый достати, але такъ файнѣ.

А знайте Отче Сабовъ, же мы О. Мглея а вси люде почитаеме за достойнаго ученика Йсуса Христа, и за достойнаго учителя народа, бо онъ душою а силою слово Божіе а правду проповѣдуетъ, и на добре притягуетъ людей; а жадного чоловѣка фарника своего не выказовалъ отъ престола, якъ то Вы уробили пане Отче Сабовъ про марну политику, що проклиналисьте еднаго чоловѣка фарника, жебы закопался въ чорну землю и жебы не пилъ вашу кровъ: а и цѣлы плейзы выганялисьте съ церкви, коли люде не могли платити про планы роботы.

Хоть отецъ Мглей есть молодый, але моцный а смѣлый противко вшиткихъ вороговъ захоронати церковъ свою и народъ свой, и такъ Онъ лемъ Исуса Христа слѣдуетъ и тогда, якъ Ваши бунтовны. завѣстливы а вымстливостію полны дѣла немилосердно корбачуетъ со словами такъ, якъ выкорбачовалъ на дѣлѣ самъ Исусъ Христосъ вшиткихъ гандлярохъ а обещестникохъ храма Іерусалимскаго.

Не отповѣдаетъ правдѣ то, якъ бы тоты отъ Васъ выголошены шесть моцны люде на похвалу суцы были, и не правда есть то, же они безъ дозволеня Отца нашего духовнаго Мглея церковцю себѣ выставили, бо не шесть, лемъ двоме маютъ въ той будовлѣ участь; и то не церковцю але галку себѣ выставили на танецъ, а въ ней танцовали вецей разъ, къ чему каждый здороваго разума человѣкъ знаетъ, що на такое дѣло не потребно есть доволеньство отъ духовника мати; а же на церковцю мала обернутися, — того то на васъ такъ славностнаго дня 24-го Новембра 1903 року, то не ихъ слава, але Ваша пане Отче Сабовъ, лемже наспакъ.

Отзыватеся пане О. Сабовъ на якиска листы, зъ котрыма Васъ ту кликали бы тоты пару люде на помощъ, въ котрыхъ листохъ есть страшенье выписано, же перейдутъ на схизму.

Наша познамка есть на то тота, що тоты листы съ Вашей фабрики вышли, и далисьте ихъ заордеровати переписано про себе назатъ, щобы моглисьте Вашу темну волю съ чимъ закрывати и ту прійти и бунтъ и революцію противко давной своей церкви и противко нашего духовнаго отца якъ еденъ гиро при лямпѣ выголосити, въ тѣмъ часѣ, коли нашъ о. духовный малъ быти на посвящаню славностномъ Иконостаса Йонкерской церкви; лемже плано натрафилисьте, бо про еденъ шлюбъ дома обсталъ, и на скоро захранилъ свое стадо отъ напастника и напасти.

[Конець буде].

РОСІЯ.

(Листъ 6.)

Колись Пушкинъ*) сказавъ про Росію, що „въ Росіи нѣтъ закона, а столбъ и на столбѣ корона". Якъ бы вôнъ бувъ теперь зъ мертвыхъ вставъ, то прочитавши „Выписки изъ журнала Высочайше-учрежденной Коммисіи по преобразованію губернскаго управленія", напевне сказавъ бы, що теперь въ Росіи, замѣсць одного „Богомъ помазаного" и короною уздобленого стовпа, стане ажь пôвсотнѣ, — правда безъ коронъ, але за то зъ добрыми нагаями задля спинъ, „вѣрноподданныхъ".

Та й якже-жь обôйтись безъ тыхъ новыхъ стовпôвъ, коли минули тѣ щасливѣ часы, коли „вôдъ молдавана ажь до фина все мовчало — бо благоденствовало", коли теперь не тôльки що робôтникъ бунтуе, але навѣть и селянинъ ворушить ся, побачивши, що зъ його „латану свитину... здôймають — зъ шкурою здôймають, бо нѣчимъ обуть панятъ недорослыхъ"; коли члены з'ѣздôвъ*) (леґальныхъ з'ѣздôвъ!) дозволили собѣ таку незвычайнôсть, якъ выгукъ „геть самодержаве!"; коли выявило ся, що все тверське земство — „неблагонадежно", що воно иде на перекôръ правительству. що воно позаводило у себе якйсь приватнѣ комісіи, якѣ складають ся зъ осôбъ „административно высланныхъ", що въ ньому вчителѣ народнѣ выйшли по-за межѣ закономъ дозволенои науки; коли ... та всього не перекажешь!

Отъ зъ огляду на все це, правительство й хоче позбутись „лиха", спекати ся тіеѣ бѣсовои „крамолы", що неначе иржа ѣсть твердиню російського самодержавя, пôдкопуеть ся пôдъ самѣ основы його. Якже-жь його зробити? Вже ту проклятущу крамолу й кнутъ не уймае, и багнетъ та куля не бере, вже еѣ и въ тюрмѣ не згниешь, и въ Сибиръ не уженешь, и на шибиницѣ не повѣсишь. А може ... може — мѣркуе собѣ урядъ головою Мещерського, прибôчника царевого, — що тутъ просто мало одного коронованого стовпа, до того ще й дурного, котрый бы самъ усього доглядавъ, — адже-жь Росія не хлѣвець якій-небудь, а краина, що займае 1/6 часть усього свѣта, — тутъ треба настановити ще пятьдесять стовпôвъ зъ нагаями, тодѣ напевне „пойдетъ ужъ музыка не та, у насъ запляшутъ**) лѣсъ и горы", тодѣ напевне доглядъ буде добрый и доси уживанѣ средства боротьбы зъ крамолою осягнуть свого и Росія знову переродить ся у ту краину, де

„Одъ малдавана ажь до фина
Все мовчить, —
Бо благоденствує".

Мѣркуючи собѣ такъ урядъ и скликавъ „Высочайше учрежденную" комісію задля перетворення ґубернськои управы, а ця комісія, членами котрои були, наприкладъ, таки панки, якъ оберъ-жандармъ. чи то панъ міністръ внутрѣшныхъ справъ Фонъ-Плеве (предсѣдатель) та Дурново, и выробили „конституцію" для сихъ новыхъ стовпôвъ, пôсля котрои, здаеть ся, нема такого кутка въ державѣ, де-бъ „батькôвське" око ґубернатора не стырчало надъ російськôмъ „обывателемъ".

Я не буду тутъ перелѣчувати тыхъ 16. артикулôвъ „выписки изъ журнала" комісіи. Зазначу тôльки де-якѣ зъ нихъ, котрѣ яскраво показують, якъ изъ сучасныхъ помпадурôвъ ґубернаторы російськѣ перевернули ся на сущихъ сатрапôвъ персидськихъ.

Въ 1. арт. Комісія надае ґубернаторови „бôльшь певнѣ нѣжь доси, засобы задля выконаня його правъ въ доглядѣ й опѣцѣ за розмаитими галузями керуваня ґуберніею"... Зъ тыхъ „бôльше певныхъ нѣжь доси, засобôвъ" наприкладъ есть „крôмъ права, котре вже ґубернаторъ мавъ, — не згожуватись на призначеня урядникôвъ въ де-якѣ непôдвладнѣ йому безпосередно заклады, а також въ земськѣ й мѣськѣ рады, йому повинно належати право домагати ся и увôльненя тыхъ же врядникôвъ, якъ що вони выказали себе „неблагонадежными"... (арт. 6). А пôсля арт. 10 такъ ґубернаторъ навѣть мае право въ земськихъ и мѣськихъ зôбраняхъ выключати зъ порядка денного обраджуване тыхъ пытань, котрѣ вôнъ вважае „недоладними що до порядку керуваня".

Усѣ цѣ постановы прямують до того, абы знищити и такъ вже „куцу" мѣсцеву автономію.

Зъ дальшихъ постановъ треба зазначити, що пôдъ доглядъ ґубернатора вôддано безъ выимку усѣ школы, якъ середнѣ, такъ и иншѣ; фабричныхъ инспекторôвъ, котрѣ повиннѣ „доносити йому про всѣ, выходячи по-за межѣ звычайного выпадки й умовины внутрѣшнього житя фабрикъ и заводôвъ, що можуть спричинити ся до непорозумѣня", себъ-то до страйкôвъ або розрухôвъ; здôймане податкôвъ; навѣть жандармôвъ, котрѣ въ ґуберніи незалежну власть мали, котрѣ теперь повиннѣ нового сатрапа слухатись; ба навѣть — horribile dictu! — самѣ міністерства, бо й вони теперь мусить свои наказы й циркуляры „пересилати приналежному мѣсцевому начальству черезъ ґубернатора, абы вôнъ... по всякъ часъ знавъ, що робить ся въ розмаитыхъ галузяхъ ґубернськои управы".

Менѣ здаеть ся, що пôсля всего выще наведеного читачеви ясно стало якъ зцентралѣзовано власть въ ґуберніи въ рукахъ ґубернатора, и для чого те зроблено.

Але марна праця! — бо-жь самѣ „Московскія Вѣдомости" пишуть, що „о скôльки ця идея (революціи) вважаеть ся змôцнѣлою въ Росіи, видко зъ того, що вона починае выступати теперь зъ бôльшою откровенностью". Початокъ 1904 р. застае Росію у внутрѣшнôй и внѣшнôй боротьбѣ зъ сѣею всевсѣтньою болячкою. Людській розумъ не може собѣ й уявити усѣхъ тыхъ фазъ, черезъ якѣ перейде ця боротьба"... Страшна для нихъ революція! А еѣ теперь не довго чекати, — тымъ паче, що выбухла вôйна зъ Японіею и „стара Росія" повинна збанкротувати. Вже й теперь починають надходити невеличкѣ звѣстки про contr-патріотичнѣ маніфестаціи а то власне зъ Петербурга, Києва, Варшавы, але про ихъ мы поговоримо пôзнѣшь, коли докладнѣ повѣдомленя одержимо.

—

Якъ сильно вôдчуваеть ся ся потреба въ журналѣ на російскôй Украинѣ, можемо судити по тыхъ звѣсткахъ про літературный рухъ на Украинѣ, котрѣ за „Кѣевскою Стариною" подае „Діло" въ ч. 27. „Въ Києвѣ починаеть ся друковане украинського альманаха „На згадку про Ив. Котляревского"." Якъ и треба було ждати, цензура не увесь матеріялъ, призначеный для того альманаха, пропустила. „Такъ, на пр. не увôйдуть до альманаха научнѣ и критичнѣ статѣ, написанѣ украинською мовою, і де-що з белетристики". Це все есть наслѣдокъ достопамятного для усѣхъ Русинôвъ наказа зъ мая 1876 р., пôсля котрого майже заборонено украинську мову и цензура теперь не пропускае сливе нѣчого крôмъ белетристики, та деколи вдасть ся продерти ся на свѣтъ божій якôй небудь книжечцѣ для селянъ — бôльшь усього забороняють друковати, навѣть такѣ на пр., якъ про сифілісъ. Нема чого й казати, що на усѣ подання до уряду, абы вôнъ дозволивъ выдавати журналъ або часопись въ украинськôй мовѣ, одержуеть ся вôдповѣдь, „що міністеръ вважае потрѣбнымъ „отклонѣть" просьбу", не дивлячись на те, що такѣ просьбы подають ся частогусто.

Якъ выхôдъ зъ такого прикрого стану рѣчей, украинське суспôльство добачае въ рôжного рода альманахахъ, котрѣ за останнѣ два-три роки ростуть неначе грибы пôсля дощу. Але само по собѣ розумѣеть ся, якъ мало осягають тѣ альманахи, коли зъ нихъ выкидають усѣ науковѣ рѣчи, не кажучи вже про цензуру, що такъ дуже пануе въ Росіи, та що не попускае писати про сучасный „азіятській" ладъ тамъ.

Все-жь таки поява тыхъ альманахôвъ свѣдчить про певный настрôй суспôльства що-до сѣеи справы. Отъ и теперь, якъ доносить въ тôмъ же числѣ „Діло", „въ Києвѣ укладаеть ся другій украинській альманахъ въ честь Ив. Левицького (Нечуя) зъ нагоды 35 лѣтнього ювилею літературнои дѣяльности сього нашого славного писателя. — Знову же въ Одесѣ выслано до цензуры об'емистый украинській альманахъ „Багаття", уложеный пôдъ редакціею И. Л. Липи, а теперь готовить ся тамъ пôдъ редакціею Серг. Павленка видане альманаха „Промінь".

Берно (Швайц.) 26, П. 1904, М. Л—енко.

---

*) Славный московскій поетъ.

*) „Техінчный" та „Пироговскій" з'єзды.

**) Затанцюють.

Допись.

Зъ Олифанту.

День 22-го февруара себто вѣча Олифантского ставъ солею въ оцѣ для нашихъ твердыхъ уніятôвъ. Они дуже були цѣкавѣ знати, що тамъ будуть радити попики радикалы и въ тôй цѣли выслали свого делеґата. якогось господина П. Ивановича Квіту. Вôнъ яко делеґатъ усѣвъ собѣ въ останнôй лавцѣ нашои галѣ а причаѣвши ся якъ лисъ, прислухувавъ ся усему що говорили нашѣ референты а пôзнѣйше подавъ до „казеты", буцѣмъ то вôнъ посторонный челавекъ, що прийшовъ зъ другого плейзу и нехотячи зайшовъ на вѣче. Каже той господинъ, що по богослуженю тогожь дня запросивъ о. Струтиньскій людей до галѣ на вѣче а що вôнъ бувъ цѣкавый на то, то также зайшовъ тамъ, щобы дещо послухати, помимо того, що вôнъ вже чатувавъ якъ кôтъ на мышь, коли то вѣче буде, щобы и вôнъ мôгъ тамъ бути и то безъ жадного кошту. Критикуе дописуватель реферáтъ о. Тимкевича и о. Струтиньского, але що тѣ рефераты були друкованѣ въ Свободѣ, то кождый хто ихъ читавъ знае, що дописуватель пише неправду.

Що до мого реферату о „партіяхъ въ краю и Америцѣ", то певно що вôнъ не подобавъ ся згаданому господинови, бо я усю правду сказавъ о порядкахъ въ Росіи. Тôлько въ тôмъ помыливъ ся, що не знае мого имени. Той самъ господинъ Квіта написавъ одного разу до одного учителя (повѣту жовкôвского), листъ, що ту суть люде зъ его села и попиставали на радикальску вѣру, що вôнъ на се?

Отже той учитель вôдписавъ ему такъ:

В. П. Петре Ивановичу!

Простѣть, що Вамъ нѣчо такъ займаючого не напишу, але сему не я виненъ! Сли справдѣ бажаете, щобымъ Вамъ гдещо написавъ, то напишѣть такимъ языкомъ, якого Васъ Ваша а мене моя мати научила. Мосты Великѣ не такъ далеко вôдъ Пристани, тожь знаю дуже добре нарѣчіе мостеньске, але Вашого писаня цѣлкомъ не розберу. Якъ бачу, Вы встыдаетесь нашои рускои хлопскои та ще й надратскои мовы. Бояре, шляхта и земства вырѣкали ся еи почести ради, але чому Вы се робите — не могу поняти.

Слибы то самѣ, то ще, а Вы ширите соблазнь мѣжь незрячими! Доводити не стану, бо шкода паперу и часу для того, хто покинувъ свôй народъ, хто оплюзуе найбôльшѣ святощѣ нашѣ: нашу мову, нашу церковь та нашу історію теперѣшню и минувшу.

И. С.

Отъ маете, братя, „ґратуляцію" твердымъ уніятамъ зô всхôдной Галичины. Я вôдъ себе скажу лишь то, що въ насъ у всхôднôй Галичинѣ москофулъ значить то, що смѣте и нѣхто его за нѣщо не мае, а тутъ леда-якій баламутить людей, а вмѣсто просвѣтити народъ еще пхае его до темноты.

Господинъ дописуватель лѣпше бувъ бы зробивъ, еслибъ пôшовъ зъ пявками на Мейфілдъ, вмѣсто навѣче, бо бувъ бы може заробивъ дещо а такъ втративъ на бизнесѣ...

Хоминъ Демко.

Памятайте

на

Народный Фондъ въ Америцѣ!

На всѣхъ листахъ прилѣпляйте народнѣ марки на другôй сторонѣ, бо на фронтѣ дае ся амер. марку почтову! Кому лежить на серци будучнôсть амер. Руси, той що мѣсяця зложить якусь жертву на „Народный Фондъ".

Збирайте, складайте и присилайте жертвы разомъ зô списомъ жертводателѣвъ (чеки або моніордеры выписанѣ на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa.) пôдъ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108,
Jersey City, N. J.

Такъ само купуйте за готôвку

РУСКѢ МАРКИ НАРОДНѢ

Дохôдъ зъ марокъ призначеный на Фондъ Народный въ Америцѣ! Рускѣ марки прилѣпляйте на паперѣ листовôмъ, на біляхъ и ковертахъ.

О. Ник. Пôдгорецкій,
секр. Народ. Фонду.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16. 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати газету треба все-гда зъ горы (наперед).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру достанете вôдъ почтара або агента на експресовôмъ ефисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ" въ Четверь, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

На сучаснѣ темы.

„Американська Русь мобілѣзуе ся" — говорила недавно одна галицька часопись про теперѣшный рухъ на заморськôй Украинѣ. Що правда, була въ тыхъ словахъ пересада, бо въ дѣйсности нема ще нѣчо такого, що можна бы назвати мобілѣзацією, та, що живѣйшій рухъ мѣжь тутешными Украинцями дѣйсно повставъ и удержуе ся — се правда. Уряджують ся вѣча, народъ освѣдомлює ся, закладають ся новѣ часописи, новѣ товариства и т. д. Взагалѣ жите поступило скоршимъ темпомъ и коли лишь дальше такъ пôйде, можна мати хорошѣ надѣѣ на будучность.

Американськѣ Украинцѣ перебули вже першѣ найприкрѣйшѣ кроки, освоили ся зъ новымъ краемъ, починають чути ся людьми вольними и рôвними зъ тими, що ихъ окружають. Та се ще не становить всього. Мы не стали ще на тôй высотѣ, на якôй стоять иньшѣ народы. Многи маемо браки и мусимо ихъ выповнювати, а чимъ скорше се зробимо, тымъ краще и лучше для насъ. Може декому й здавати ся, що такихъ кричучихъ бракôвъ у насъ нема, та рѣчь мае ся зовсѣмъ противно. Є вони у насъ и мы ихъ бачимо, та лишь признати ся не признаемо, хоть и терпимо через се, бо зъ насъ користають другѣ народы — сусѣды и вороги нашѣ. На доказъ нехай послужить отсей фактъ.

Недавно заложила ся въ Lethbridge, Alta, „Руська читальня „Поступ". Въ справозданю зъ I. зборôвъ сеи читальнѣ (гл. „Канадийскій Фармер" ч. 8.) читаемо, що постановлено пренумерувати отсѣ польськѣ часописи: Naprzód, Krytyka, Robotnik, Kuryer Lwowski, натомѣсть украинськѣ чосописи запренумеровано отсѣ: Канадийскій Фармеръ, Свобода, Дѣло, Воля, Зоря, Хлопска Правда, Л. Н. Вістник. Значить ся, на польськѣ часописи выдае руська читальня тôлько само майже, що й на руськѣ часописи. Та прошу взяти на увагу ще й се, що та читальня не е въ Галичинѣ въ Австріи, але ажь въ Альбертѣ, близько Тихого Океану! И що-жь заставляе Украинця-майнера въ Lethbridge, читати такого Kuryera Lwowsk-ого що разомъ зъ Wszechpolak-ами гавкае на Русинôвъ? Що заставляе Украинця-майнера пôдпомагати такого Robotnika, що, хоть соціялистъ, не соромить ся повторити за (рôвножь соціялистичнимъ) Przyjacielom Ludu, що „namiestnictwo lwowskie pewnie w myśl życzeń z Wiednia, uszczupliło bezprawnie język polski w urzędowaniu magistratu lwowskiego, bo kazało do rusinów pisać po rusku" (гл. Robotnik, ч. 46. 1903. р.)? И що взагалѣ заставляе Украинця читати польській дневникъ зъ Галичины, хоть бы вôнъ бувъ навѣть самымъ „Naprzod-омъ"? Чи може симпатія для Польцѣ, чи може „поступъ", що. нѣбыто мае за цѣль затирати національнѣ рôжницѣ? — Нѣ одно нѣ друге! Лишь те, що духъ бажае поживы, а коли еи не находить, то шукае еи и дальше; коли Украинець не може найти поживы для свого духа мѣжь Украинцями, мусить еи шукати мѣжь чужими. Се е цѣлкомъ натурально! И отъ мы въ Америцѣ пôдпомагаемо выданя анґлійськѣ, польськѣ, нѣмецькѣ, словеньськѣ, московськѣ etc., а тѣ, котрыхъ мы пôдпомагаемъ, смѣють ся зъ насъ. И се е также натурально?.... Часъ оглянути ся разъ!

Минули вже тѣ благѣ часы, коли для Русина въ Америцѣ выстарчала одна „Свобода". Прибуло бôльше попôвъ зъ старого краю, поприходили навѣть деякѣ интелігенты, поприходили зрештою и интелігентнѣйшѣ одиницѣ зъ мѣжь селяньства. А всѣ згаданѣ мають вже бôльшѣ вымоги, якихъ тыжднева „Свобода не въ силѣ заспокоити, а „Канадийскій Фармеръ" тымъ бôльше. Щобы часомъ хто не схотѣвъ повисшихъ словъ неналежито вытолкувати, дамъ для поясненя примѣръ.

Представмо собѣ интеліґента, що прийшовъ и заживъ въ Америцѣ. Поладнавъ свои дѣла, розглянувъ ся, пôзнавъ обставины и хоче жити, якъ цивілізованый горожанинъ Америки. Щоденнои часописи не мае лишь чекае цѣлыми тыжднями на „Свободу". Остаточно достае еи. Часопись дѣйсно велика и форматомъ и буквами; одну картку забирають бизнесовѣ оголошеня, одну справы Р. Н. Союза. остае ся двѣ картки дѣйсного змѣсту та ихъ прочитае ся за пôвъ годины. Й знову чекай цѣлый тыждень. Ба нѣ! Приходить ще и „Канадийскій Фармер". Але въ тôмъ також само одна картка вôдпадае для бизнесовыхъ оголошень, а на другій передрукъ якого небудь дуже звѣсного твору, взôръ якого урядового документу, образокъ Laurier а або й руского (боже борони анґлійського бома) и двѣ-три такѣ воднистѣ новинки, що незнати навѣть про що властиво говорить ся. И вдоволяйте ся теперь тимъ всѣмъ! Колибъ не польскѣ, анґлійськѣ etc. часописи, то й одичѣти-бъ можна при такихъ обставинахъ.

Тому то й дуже въ пору написавъ д. П. Зятикъ у 8. ч. „Свободы" гадку про щоденну часопись въ Америцѣ. Гадка ся — се знакъ, що бажане украинського дневника стае вже не лишь бажанемъ одиниць але й бажанемъ загалу. Рѣчь теперь въ тôмъ, абы сю гадку перемѣнити въ дѣло. А трудностей великихъ мабуть се не справить. Лишь енерґічно треба взяти ся до дѣла.

Въ тôмъ выпадку варто-бъ намъ взяти собѣ за взôръ польськихъ соціялістôвъ въ Америцѣ, котрѣ якразъ теперь роблять стараня перемѣнити свôй тыжневникъ „Robotnik" — на дневникъ. Вони складають въ тôй цѣли жертвы. Та у насъ е „Народный Фондъ", а се ще лучше. Отже Народный Фондъ повиненъ-бы постарати ся о матеріяльну пôддержку для будучого украинського дневника въ Америцѣ. Рôвножь и Р. Н. Союзъ не повиненъ-бы ся въ тôмъ дѣлѣ лишити зъ боку, а то тымъ бôльше, що статутъ его на се не лишь призволяе, але навѣть за цѣль ставить, выдавати часописи и п. (§ 6. а).

Дуже було бы красно, коли-бъ можь „Свободу" замѣнити въ дневникъ. Вона — ветеранка народного руху въ Америцѣ и тому ѣй се почетне мѣсце належалобъ ся. Однакожь се вже бôльше рѣчь людей и обставинъ.

Та колибъ такъ дѣйсно трудно було ще теперь закладати дневникъ, то бодай на якусь иньшу часопись повиннѣ мы спромогчи ся. Отъ добре бы було мати намъ въ Америцѣ часопись літературно-наукову, на взôръ галицькои „Зорѣ", або й американськихъ "magazines". Часопись така абы выходила що найменьше два разы на мѣсяць, абы була обширна и цѣкава змѣстомъ и... абы була тана. Се послѣдне — особливо важне. Украиньски выдавцѣ, такъ въ Галичинѣ, якъ и въ Америцѣ, дуже милять ся, установляючи высокѣ цѣны на свои выданя, въ надѣѣ, що въ такій спосôбъ скорше имъ вернуть ся кошты накладу. А то дѣе ся противно. Люде вôдстрашують ся высокою цѣною и волять виречи ся читаня.

Розумѣе ся, що на таке дѣло треба бы пофорсувати трохи, потрясти кишенею, а одиницѣ сего нѣколи не зможуть учинити. Отже й на часѣ було бы завязати въ Америцѣ „Выдавничу Спôлку" на взôръ львôвськои. (Не розумѣю тутъ выдавничои компаніи, якихъ въ Америцѣ е много, але товариство для выданя книжокъ та часописей, яке належалобъ до всего народу а не до кôлькохъ одиниць.)

Наконець лишаесь ще одно маленьке бажане, а именно, що коли-бъ що зъ высше згаданого мало зачинати выдавати ся, то дуже красно було бы, абы друковало ся фонетикою. Се вже послѣдна пора. Се чейже не мае найменьшого сенсу, абы американьски Русины изолювали ся хиньскимъ муромъ зъ йорчикôвъ вôдъ решты цивілізованои Украины. Коли для пенсильвенійськихъ Лемкôвъ конче треба писати етимольоґією, то нехай тамъ, але бодай для „интеліґентôвъ" пора вже запровадити фонетику. Про се чей не треба богато говорити.

Оттакѣ то найбôльше пекучѣ бажаня маемо мы на поли выдавництва. Иньшѣ знову бажаня найдуть ся на поли політики.

Властиво політики у насъ навѣть нема, хиба е лишь імітація політики. Бо політикою чейже трудно назвати аґітоване за Союзомъ, орґанізоване парафій, закладане шкôлъ парафіяльныхъ и п. А коли вже таки мае ся называти се політикою, то політика се дуже ориґінальна. Та меньше про те. Не бажаю я нѣкого учити правдивои політики, а хочу лишь звернути увагу на одну дуже ненатуральну, а через те немилу и шкôдливу для народнього розвою появу, якою е за велике идентификоване грецького обряду зъ украинською народностею. Сумнѣ досвѣды зъ Галичины повиннѣ були насъ вôдъ того вôдучити, а то тимъ бôльше, що въ Америцѣ дѣлять ся Украинцѣ на вызнавцѣвъ ажь кôлькохъ вѣръ, именно: греко-католики, православнѣ, православнѣ-независимѣ, римо-католики, безконфесийнѣ, баптисти и п. Коли отже греко-католики уважати-муть свои интересы за интересы всеи украинськои народности, тымъ самымъ кривдити-муть иньшѣ вѣроисповѣданя, а се цѣлкомъ непожадане, бо такъ повстають несмаки и роздоры, котрыхъ жаденъ добрый Русинъ не бажае. Такъ крайна пора вже вôддѣлити церковнѣ интересы вôдъ народныхъ, щобы не було за пôзно. Нехай лишь кождый роздумае сумлѣнно надъ сею справою, а певно признасть менѣ рацію. Й тодѣ доперва зробить ся ґрунтъ для доброи и здоровои політики и тодѣ доперва будемо могли „мобілѣзувати ся".

Емесъ.

Вôйна а народъ.

Въ хвили, коли публика довѣдуеть ся щодня зъ ґазетъ (вôдповѣдно до японо або русофільського становища ґазеты) про затоплене майже всеи фльоты японьськои або на вôдворотъ, приглянмо ся вôйнѣ, яка ведеть ся теперь мѣжь Япономъ а Росією на далекôмъ Сходѣ, зô становища народа, зô становища тои міліоновои масы, пригнетенои и вызыскуванои.

Въ чѣмъ же интересѣ ведеть ся та вôйна? Чи въ интересѣ народа? Нѣ! Не російській народъ бажавъ тои вôйны, але царатъ, той символъ неволѣ російського народа, зложеный зъ видимои головы имперіи и церкви російськои, а также зъ банды міністрôвъ, ґенералôвъ, урядникôвъ, церковныхъ достойникôвъ и богачѣвъ. Той царь, до котрого можна вôднести слова Мефістофеля зъ Фавста*), що въ него жолудокъ, якій усе стравить, царатъ, що пожеръ Украину, Польщу, Фінляндію, кавказькѣ племена, пôвъ Азіи, а ще не наситивъ ся и вытягае свою лапу по дальшу добичу.

„Свята Росія" мусить бути державою найбôльше просторою и найбôльше могучою, царь мусить бути володаремъ, якій затьмивъ бы своеи могучости блескомъ всѣхъ инншихъ володарѣвъ свѣта! — се законъ единый и найвысшій, въ имя котрого мусять класти свои головы народы Европы.

Не можна тутъ навѣть толкувати ся звычайнымъ выкрутомъ сильныхъ свѣта сего, що держава наслѣдкомъ перелюдненя мусить шукати новыхъ дорôгъ для вôдплыву населеня, або наслѣдкомъ надпродукціи въ промыслѣ новыхъ рынкôвъ для своихъ выробôвъ, — бо въ Росіи населене таке рѣдке, що ще сотки лѣтъ буде могти выгôдно въ себе мѣстити ся, а тамошный промыслъ такій ще нерозвиненый, що Росія е власне дуже выгôднымъ рынкомъ для чужихъ выробôвъ.

Але царатъ мусить бути могучій, „свята Росія" мусить бути тюрмою що найменьше для половины Европы и для цѣлои Азіи, банда пôдпоръ царського престола мусить мати щоразъ бôльшій просторъ для своеи рабôвничои господарки, — отже въ передъ, щоразъ далѣ на Сходъ, въ глубь Азіи, яка своимъ варварствомъ забезпечуе царатови могучôсть навѣть тодѣ, коли-бъ европейська Росія вырвала ся зъ пôдъ царського ярма на волю!...

А ту могучôсть мусять оплатити своимъ кровавô зарobленымъ грошемъ, своею кровю сердечною народы Росіи, вони мусять достарчити грошей и гарматного мяса, — все для бôльшои славы свого ката царату. А середъ тыхъ народôвъ и нашѣ земляки Украинцѣ мусять ити проливати кровь за того, що пôдступомъ и зрадою зрабувавъ нашôй вôтчинѣ свободу.

А Японъ? Говорять, що наслѣдкомъ перелюдненя мусѣвъ собѣ шукати новыхъ просторôвъ, мусѣвъ протягнути руку на Корею; говорять, що вôйна конституційного Японa зъ деспотичною Росією е вôйною поступу зъ реакцією, свѣтла зъ темнотою; кажуть также, що Японъ мусѣвъ рѣшучо выступити противъ Росіи, бо та, загарбавши Корею, була бы швидше чи пôзнѣйше вытягнула свою ненаситну лапу также на Японъ.

Хиба се послѣдне есть оправдане и промовляе за Япономъ, бо все инше...

И въ Росіи и въ Японѣ и на цѣлôмъ свѣтѣ народъ въ однаковôй стогне неволи; чи держава деспотична, чи монархічно - конституційна, чи републиканьска, въ кождôй изъ нихъ бачимо бôльше прінціпіяльныхъ, основныхъ признакъ спôльныхъ, нѣжь вôдмѣнныхъ; а чи кайданы зелѣзнѣ, чи позолоченѣ про око свободою, все однаково давлять.

А коли въ Японѣ перелюднене, то японьскій народъ може еміґрувати чи на Корею чи де инде въ свѣтъ широкій и безъ опѣки японьского правительства, може знайти навѣть стороны бôльшого добробуту и бôльшои свободы, якъ у своѣй вôтчинѣ... Але тутъ ходить передовсѣмъ о те, абы власть японьского правительства сягала щоразъ дальше, абы японьскѣ капіталисты мали забезпечену опѣку свого правительства, абы японській робôтникъ, выеміґрувавши, не переставъ бути пôдданымъ японського правительства и предметомъ вызиску японського капіталиста. Не ходить тутъ о добро японського народа, але о могучôсть правительства, о добро тыхъ, що ссутѣ кервавицею народа.

И тому побѣда японьского оружя зовсѣмъ насъ не одушевляе, бо знаемо дуже добре, що вона окуплена кровю и маеткомъ народа, а веде до змôцненя народныхъ путъ и неволѣ.

Але кожда програна, кожда невдача Росіи илюструе якъ найлучше нездарность деспотичного царського правительства, представляе въ належнôмъ свѣтлѣ його слугъ, компромітуе його передъ своими и чужими. Кожде поражене Росіи на-зверхъ е рôвночасно ослабленемъ силъ царату въ самôй державѣ, а через те улекшенемъ борби народôвъ зъ царатомъ.

*) „Фавстъ" — славна на весь свѣтъ трагедія нѣмецкого поета Й. В. Ґете.

Мы—прінціпіяльнй противники вôйны и признаемо, що лишь разъ еще вôйна буде конечна, тодѣ, коли повстане по всѣмъ свѣтѣ народъ, абы выбороти для всѣхъ сынôвъ землѣ правдиву свободу, рôвность и братерство! Але противъ теперѣшнои вôйны мусимо якъ найострѣйше выступити, бо забере вона безлѣчь жертвъ зъ посередъ народа, бо давати на неи свое майно и проливати въ нѣй за ката Украины свою кровь мусять также нашй браты!..

И тутъ лежить страшна иронія долѣ народа, такъ нашого украинського, якъ и народôвъ всеи землѣ. Зрахуйте всѣ тй жертвы, якй лягли головами на вôйнахъ, знаныхъ въ исторіи, зрахуйте ихъ и запитайте кôлько зъ нихъ поклало головы за свою чи своихъ братôвъ свободу, а кôлько пролляло кровь за рôжныхъ царѣвъ, королѣвъ, князѣвъ и т. п. володарѣвъ, катôвъ людського роду?! Зрахуйте всѣ тй жертвы, що лягли головою за чужу справу, за справу своихъ гнобителѣвъ, и запитайте, якъ бы нинѣ выглядавъ свѣтъ, коли-бъ усѣ вони були вôддали жите за народню свободу?! Або й не сягайте думкою такъ далеко, а лише подумайте, чи не сталабъ руиною тюрьма народôвъ—„свята Росія", коли-бъ тй солдаты, що зъ мусу ляжуть головами за свого ката въ теперѣшнôй вôйнѣ, добровôльно жертвували свое жите для боротьбы въ царатомъ?!

И тому така проклята доля народня, що той народъ, гнаный на зарѣзъ мовъ худоба, иде покôрно проливати свою кровь за своихъ гнобителѣвъ, а нѣколи не мае вôдваги пролляти свою кровь за свободу свою и своихъ братôвъ, що той народъ, котрый своими трупами стелить дорогу до могучости и славы своимъ катамъ, не може рѣшити ся обновити своею кровью свѣтъ до нового свобôдного и щасливого житя! Згине нужденно, якъ песъ, за свого пана, але волить зносити найбôльшу неволю и наругу, чимъ дати жите за свою и своихъ братôвъ долю!

Кôлько то крови проливали „Тирольцѣ Сходу"—галицькй Русины за австрійскихъ цѣсарѣвъ и ще хвалять ся тымъ, а чи богато е скорыхъ до жертвъ за народню справу, чи богато хотѣло жертвувати собою пôдчасъ-страйкôвъ?!

И доки такъ буде, доти буде народъ въ неволи, все одно, чи се деспотична неволя россійського царату, чи капіталістична неволя тыхъ, що завдяки своимъ капіталамъ трясуть американською републикою! И доперва коли народъ по всѣмъ свѣтѣ зрозумѣе, що лучше лячи головою за себе, якъ за своихъ гнобителѣвъ, ажь тодѣ можна сподѣвати ся свободы, рôвности и братерства!..

8. марта 1904. М. Ловинськiй.

Що чувати въ свѣтѣ.

ЯВНЙ змаганя Сп. Державъ до загарбаня середущои Америки выкликали чималый переполохъ въ полудново-американьскихъ державахъ.

Пôзнали они, що ихъ жде така сама судьба. Теперь Сп. Державы хочуть загорнути середущу Америку пôдъ покришкою будовы панамского каналу, а вôдтакъ найдуть якусь иншу причину и возьмуть ся до полудневои. Такъ буде йти постепенно, доки цѣла Америка не перейде пôдъ ихъ власть.

Все те спонукало полудново-американьскй републики призадуматись надъ средствами ратунку и забезпеченя свого ествованя. Въ той цѣли розпочали они переговоры мѣжь собою, а выслѣдокъ сего е такій, що цѣла полуднева Америка звязала ся противъ пôвнôчнои. Передъ кôлькома днями, якъ доносять американьскй дневники, державы Арґентина, Чілі, Бразилія, Еквадоръ и Болівія заключили союзъ, якій мае на метѣ вôдпирати всѣ атаки Сп. Державъ на полудневу Америку. Годѣ знати о скôлько той союзъ буде трѣвкимъ, та фактъ остае фактомъ. Романьскй народы полудневои Америки дали симъ доказъ, що не любять Єнкôвъ и що спôльными силами готовй боронити своеи независимости. Злука зъ пôвнôчною Америкою не по нутру имъ. Американьскй часописи и верховодячй круги у Вашинґтонѣ пôдозрѣвають въ тôмъ дѣлѣ интриґи Испаніи.

ПОМИМО всѣхъ заперечень выявлюе ся, що република Колюмбія зôрвала дипльоматичнй зносины изъ Сп. Державами. Дôмъ колюмбійского посольства у Вашинґтонѣ стоить порожный, бо консуль выѣхавъ передъ кôлькома тыжднями и мабуть не гадае вертати.

НѢМЕЧЧИНА такъ явно симпатизуе зъ Росіею, що соціялістичнй послы були приневоленй внести интерпеляцію въ нѣмецкôмъ парляментѣ, якою питали ся правительства, звôдки взяла ся въ него така любовь до деспотичнои Росіи? Президентъ нѣмецкого кабінету вôдповѣвъ на се, що симпатизувати зъ Росіею, лежить въ интересѣ Нѣмеччины.

ХОДИТЬ чутка, що хтось отроѣвъ еміра Афганістану, Габіо-Уллягъ-Кагна. Отроеный еміръ родивъ ся 1872 року, а вступивъ на престолъ дня 1. жовтня 1901 р. по смерти свого батька, еміра Абдуръ-Рагманъ Кагна. Догадують ся, що еміръ упавъ жертвою одного зъ политичныхъ сторонництъ подôбно якъ и сербскій король Александеръ. Ненаручный бувъ для него, тому зглалили его зô свѣта.

КАТОЛИЦКИМЪ монахамъ у Франціи чимразъ гôрше поводить ся. Тамошне правительство не перебирае въ средствахъ, щобы ихъ цѣлкомъ выкурити изъ Франціи. Ось и минулого тыждня ухвалила низша палата французского парляменту законъ, якимъ заборонено пріймати до монастирôвъ малолѣтныхъ особъ. Є се новый и дуже тяжкій ударъ для монахôвъ.

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Минулого тыждня ажь два разы нападала японьска фльота на Портъ Артуръ. Дня 22. с. м. бомбардувала его черезъ цѣлыхъ пôвчверта годинъ а 27 по разъ другій намагала ся загатити входъ до него и замкнути у нѣмъ россійску ескадру. Єи змаганя не осягнули одначе пожаданыхъ успѣхôвъ. Росіяне за кождый разъ вôдперли нападъ, не поносячи при тôмъ великихъ втратъ.

Про сей другій нападъ Японцѣвъ такъ рапортуе до царя адміралъ Макаровъ:

„Дня 27 с. м. о 2ой год. по пôвночи, ворогъ знову намагавъ ся загатити входъ до Портъ Артура. Уживъ вôнъ до сего 4 купецкй пароходы, котрй въ супроводѣ шѣстьохъ торпедникôвъ и пôдъ покришкою нôчнои темравы закрадали ся до порту. Ворожй кораблѣ були одначе вôдкритй при помочи електричного свѣтла и недопущенй до каналу. Нашй кораблѣ та крѣпостнй батеріи почали до нихъ стрѣляти и затопили ихъ въ значнôй вôддали вôдъ каналу. Оденъ ворожій пароходъ, котрый найблизше пôдпливъ до Каналу, бувъ затопленый нашимъ торпедникомъ „Стальнымъ". Вôдзначивъ ся при тôмъ комендантъ торпедника, лайтнантъ Криницкій. „Стальный" звѣвъ опôсля завзяту борбу зъ шѣстьма ворожими торпедниками, котрй напали на него и хотѣли знищити. Въ борбѣ погибъ инжинѣръ Сверевъ и шѣстьохъ морякôвъ, а комендантъ Криницкій и 12. морякôвъ було раненыхъ.

Коли вôдтакъ появила ся коло порту ворожа фльота, зложена зъ панцирникôвъ и кружлякôвъ, я выпливъ противъ неи зъ нашою ескадрою и приневоливъ до утеки.

Инспекція знищеныхъ пароходôвъ, котрыми ворогъ бажавъ загатити портъ, выказала, що не були се старй кораблѣ. Кождый зъ нихъ мавъ около 2000 тонъ поему и бувъ узброеный гарматами легкого калібру.

Входъ до порту не е загаченый."

Пôзнѣйшй телеґрамы доносять, що борба фльотъ коло Портъ Артура продовжала ся до 10. годины въ недѣлю. Крѣпостнй батеріи помагали також россійскôй фльотѣ. Два японьскй торпедники мали бути ушкодженй, а оденъ россійскій потонувъ при входѣ до порту, подѣравленый ворожими кулями.

Такъ отже всѣ военнй подѣѣ на далекôмъ Сходѣ, всѣ зъусиля воюючихъ сторôнъ и найбôльше завзяте борцѣвъ, кружляють коло Портъ Артура. Японцѣ за всяку цѣну бажають здобути сю крѣпость, Росія боронить еѣ одначе зъ такимъ самымъ завзятемъ, бо знае, що наколибъ втратила Портъ Артуръ, такъ Японцѣ здобули бы найбôльшу точку опору для своихъ операцій. Звôдси загнали-бъ они цѣлу Манджурію и выперлибы Росіянъ изъ всѣхъ позицій.

Переглядъ вôйны.

Въ середу, т. е. дня 6. цвѣтня, скôнчить ся другій мѣсяць вôйны, тожь не вôдъ рѣчи буде подати цѣлый переглядъ найважнѣйшихъ военныхъ подѣй. Ось они:

Дня 6. лютого. Японъ зрывае дипльоматичнй зносины зъ Росіею.

7. лютого. Японъ займае корейскій портъ Масампо и высаджуе тамъ свое вôйско.

8. и 9. лютого. Японьска торпедова фльота атакуе Портъ Артуръ; два россійскй панцирники и 8 меншихъ кораблѣвъ ушкодженй. „Варягъ" и „Коріець" потопленй въ морскôй битвѣ коло Чемульпо, а кружлякъ „Разбойникъ" запопоненый въ Масампо. — Американьскій міністеръ Гей розсылае ноту до европейскихъ мôцностей, якою пропонуе, щобы Китай бувъ невтральнымъ въ той вôйнѣ.

10. лютого. Вôйна формально проголошена.

12. лютого. Россійскій корабель „Енисей" потопае коло Портъ Артура, наслѣдкомъ експльозіи при закладаню мінъ.

13. лютого. Кружлякъ „Бояринъ" вылѣтае у воздухъ, завадивши объ міну, котру заложивъ „Енисей" въ Портъ Артурѣ. Въ обохъ случаяхъ погибло богато людей.

14. лютого. Японьска торпедова фльота знову атакуе Портъ Артуръ.

16. лютого. Японъ оголошуе, що бере Корею пôдъ свôй покровъ.

19. лютого. Росія вôдповѣдае на ноту мін. Гея. — Россійскій урядъ зносить цензуру на телеґрамы, высиланй зъ Росіи до заграничныхъ часописей.

21. лютого. Ґенералъ Куропаткинъ именованый головнымъ комендантомъ россійскои арміи на далекôмъ Сходѣ.

24. лютого. Японцѣ хочуть закоркувати россійску фльоту въ Портъ Артурѣ, черезъ затопленє старыхъ кораблѣвъ при входѣ до порту; ихъ намѣръ не вдае ся одначе.

26. лютого. Портъ Артуръ бомбардованый.

27. лютого. Корейска армія лучить ся зъ японьскою и выступае до борбы зъ Москалями.

6. марта. Владивостокъ бомбардованый.

10. марта. Портъ Артуръ бомбардованый изъ страшнымъ завзятемъ.

22. марта. Японьска фльота пятый разъ зъ черги обстрѣлюе Портъ Артуръ, але безъ успѣхôвъ.

27. марта. Японцѣ знову хочуть заблькокувати Портъ Артуръ.

Бачимо зъ сего, що Портъ Артуръ найбôльше выдержавъ. Мѣжь ворожими вôйсками на сухопути не прійшло ще доси нѣгде до бôльшои битвы, а всѣ вѣсти, розсѣванй въ тôмъ напрямѣ, се дневникарскй сплетнѣ. Читаюча публика домагае ся вѣстей зъ поля вôйны, а дневникарѣ годують еѣ чимъ можуть, брѣхнями навѣть.

Такъ пр. неправдивыми оказали ся донесеня дневникôвъ про здобуте Портъ Артура, при чôмъ мало згинути 600 Росіянъ и про велику битву надъ рѣкою Ялу, въ котрôй Москалѣ заполонили 1800 Японцѣвъ. Все те выгадали дотепнй дневникарѣ, абы заспокоити цѣкавôсть читачѣвъ.

Правдою е лишь се, що ворожй вôйска дѣйсно наближають ся до себе въ пôвнôчнôй Кореи, наслѣдкомъ чого приходить иноді до стрѣлянины мѣжь малыми вôддѣлами передныхъ сторожей. Оденъ такій вôддѣлъ, зложеный зъ кôльканайцятьохъ людей, заполонила оногды передна сторожа россійскои арміи и звôдси пôшла чутка о заполоненю 1800 Японцѣвъ.

Телеґрамы.

Петербургъ, 25 марта.— Ту надѣють ся вѣстей про бôльшу битву въ окрестности Анджу и Пінґ Янґъ, де мають получити ся двѣ японьскй дивизіи вôйскъ. Выслано сильну россійску армію, щоби не допустила до злуки.

Москва, 25 марта.—Ґенералъ Куропаткинъ передъ своимъ вôдъѣздомъ на далекій сходъ мавъ сказати, що вôйна буде тревати найменше черезъ два роки.

Ню-Чванґъ, 26 марта.— Потверждуе ся чутка, що минулого тыжня наѣхавъ на пôдводну міну въ Портъ Артурѣ и вылетѣвъ у воздухъ россійскій торпедникъ „Скорый". Погибло при тôмъ 70 людей.

Владивостокъ, 26 марта— Россійска ескарда стоить на якорѣ въ тутешнôмъ портѣ. Вôдъ дня 7 с. м. не показувала ся ту японьска фльота.

Токіо, 26 марта.—Росія мае ще въ Портъ Артурѣ 5 панцирникôвъ 4 кружляки и кôльканайцять торпедникôвъ способнихъ до бою. Всѣ тй кораблѣ выпливали 22 с. м. противъ японьскои фльоты.

Гарбинъ, 27 марта.—Россійскй вôйсковй круги твердять, що Японъ не мае бôльше вôйска въ Кореи якъ 90 тысячь. Японьска армія мае дуже тяжку переправу черезъ высочезнй кореаньскй горы, котрй покрытй теперь ледами и снѣгомъ. Богато воякôвъ гине пôдчасъ маршу.

Альджеръ. 27 марта.— Нынѣ причаливъ до тутешного порту сильно ушкодженый бурею россійскій антиторпедникъ „Буйный". Корабель пôйшовъ до направы, котра потревае кôлька тыжнѣвъ.

Ню-Чванґъ, 28 марта.— Мѣсто король Алексѣевъ оповѣстивъ проклямацію, що Ню-Чванґъ переходить пôдъ покровъ Росіи и перестае бути невтральнымъ портомъ. Въ мѣстѣ заведено военный станъ.

Владивостокъ, 28, марта. Въ домѣ одного Китайця вôдкрыли міну, котра вела пôдъ крѣпоснй батеріи. Китаець бувъ шпѣгуномъ Японцѣвъ и хотѣвъ высадити крѣпость у воздухъ. Єго увязнено.

Сеулъ, 29 марта. Коло Чонґджу прійшло до горячои борбы мѣжь козаками и сильнымъ вôддѣломъ японьскои пѣхоты. Японцѣ побороли козакôвъ, але втратили въ борбѣ 50 убитыхъ.

Лондонъ, 30 марта. Росія втратила доси на далекôмъ Сходѣ 13 военныхъ кораблѣвъ вартости 16 міліонôвъ 200 тысячь долярôвъ. Зъ того 7 кораблѣвъ (переважно кружлякôвъ и торпедовцѣвъ) було потопленыхъ, а 6 ушкодженыхъ.

КОРОЛЬ ПЕТРО I.

Про нового сербского короля подають американьскй часописи много подробиць, що выявляють прикметы та недостачѣ его характеру. Теперь король Петро удае святого, та се лишь удаване. Єго минувшина, хочь и якъ вôнъ крывъ ся передъ свѣтомъ изъ своими дѣлами, не е така чиста. Ось деякй моменты зъ его минувшины:

Мешкавъ вôдъ многихъ лѣтъ въ Женевѣ, у Швайцаріи, въ невеличкôмъ готели биля православнои церкви. При нѣмъ мешкали двѣ доньки; сыны выховували ся у Петербурзѣ. Князь (тодѣ бувъ вôнъ еще княземъ) посѣдавъ значне майно, але не звертавъ на себе уваги своимъ выступленемъ. Мешкавъ, одягавъ ся и живъ скромно, не державъ навѣть власного повозу, не удержувавъ розгалуженыхъ товарискихъ зносинъ. Одначе противники закидають ему марнотравство и ледарство. Є доказы, що гравъ пристрасно въ карты и удержувавъ досить сердечнй зносины зъ пôдозрѣлыми женщинами. Було ихъ кôльканайцять. Його любка, а рôвночасно й господыня, бо якъ звѣсно, король е вдôвцемъ, выступала въ роли жѣнки, а пôдчасъ принятя по замордованю короля Александра приймала навѣть гостей. Знакомй и гостѣ титуловали еѣ княжною. На добавокъ не е вже нынѣ тайною, що головнымъ убійникомъ короля Александра и Драґи бувъ сей самъ князь Петро. Вôнъ уложивъ цѣлый плянъ убійства, зносивъ ся зъ убійниками и обѣцявъ имъ значну нагороду. Наслѣдкомъ сего не може теперь усунути ихъ вôдъ власти; они держать его въ кулацѣ.

— ЗАДЛЯ браку мѣсця многихъ дописей не могли мы помѣстити. Будуть друкованй пôзнѣйше.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N. J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель..... М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря ....Вас. Гришко SCRANTON, PA.
Заст. касіера............И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

М. Турокъ..........Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..........Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..........Jersey City, N. J.
Мих. Грацовъ..........McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..........Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Доброзскій.

Контрольна комисія:

о. Н. Підгорецкій, box 31, Jersey City, N. J.
К. Кирчовъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяцъ Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другі запомоги въ разѣ инныхъ нещасныхъ выпадковъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашi дѣти за танїй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

УПОМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючи до „Союза“ а маючи высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

†

СМЕЙ МИХАЙЛЪ

членъ Р. Н. Союза, вôд. 4, Jersey City, N. J., упокоивъ ся 14 марця б. р. Покôйный походивъ зъ Баницѣ, пов. Горлицѣ, Галичина, до Р. Н. С. належавъ вôдъ 1901.

ФРИЧЬ ГРИГОРІЙ,

лѣтъ 2, сынъ Демка Фричь и членъ Р. Н. Союза упокоивъ ся 15. Марця б. р. До „Союза“ належавъ вôдъ 25. Августа 1903.

Вѣчная имъ память!

Вôддѣлъ, Вôддѣлъ, Вôддѣлъ и еще разъ Вôддѣлъ!

Каждый секретарь або членъ Союза, котрый пише до насъ въ якôй небудь справѣ Союзовôй — мусить подати намъ число свого вôддѣлу Союза. То не все одно до якого вôддѣлу котрый чоловѣкъ належить!

Листы въ справахъ Союзовыхъ безъ подания числа вôддѣлу Союза не будуть увзглядненѣ, позаякъ загалогджене такихъ листôвъ занимае намъ непотрѣбно дуже много часу а се не лежить въ интересѣ не Союза нѣ „Свободы“.

Редакція „Свободы“.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ЧИТАЙТЕ БРАТЯ!

Повѣдомляю всѣхъ членовъ бр. св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa., вôддѣлъ 48 Р. Н. Союза, що мітинґи вôдбуваютъ ся всегда въ першу недѣлю по першôмъ о годинѣ пôвъ до другои пополудни. Ухвалено на мітинґу, що который членъ черезъ лѣнивство не явить ся на мітинґъ, заплатить 25 цнт. кары, а зъ урядникôвъ который не явить ся заплатить $1.00 кары.

Дня 3-го цвѣтня с. р. вôдбуде ся четвертьрôчный мітинґъ, на котрôмъ буде ся читати доходъ и розходъ братскій.

Котрі братя выѣхали вôдъ насъ черезъ бракъ роботы, нехай приѣждають до насъ назадъ, бо тутъ теперь робота пустила ся добре, такъ що каждый може роботу достати. Отже приѣждайте чимскорше а достанете роботу и впишете ся до нашого братства и Р. Н. Союза, бо то есть першій приятель для чоловѣка въ Америцѣ, бо жаденъ зъ насъ не може сказати на передъ, що насъ чекае, и яку буде мати будучность.

Петро Фринцко, председат., Теодозій Каськôвъ, секрет.

ПОВѢДОМЛЯЮ

членôвъ бр. св. Й. Хр. (вôд. 50) въ Desloge, Mo., що мітинґи вôдбуваютъ ся кождои другои Недѣлѣ по першôмъ. Понеже въ Цвѣтни припадае мітинґъ въ самъ день Воскресения Христового (Великдень), то мітинґъ вôдкладаесь на першу Недѣлю по Великодни, т. є. на 17-го Апрѣля.

Ал. Балигроцкій, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членовъ бр. св. Петра и Павла (вôддѣлъ 6) въ Фредериктавнѣ, Па., щобы каждый прийшовъ на мітинґъ дня 17-го Апрѣля и вырôвнавъ свой довгъ. На мітинґу буде ся такожъ збирати конвенційне по 25 центовъ вôдъ члена.

Ив. Петриско, предсѣд., Вас. Молнарь, секрет.

— **ПОВѢДОМЛЯЮ** всѣхъ членовъ братства св. О. Николая въ Auburn, N. N., вôддѣлъ 38, що мітинґи вôдбуваютъ ся въ другу недѣлю по першôмъ. Въ мѣсяцю Апрѣлю вôдбуде ся мітинґъ въ першу недѣлю по першôмъ то єсть дня 3 Апрѣля, понеже въ другу недѣлю припадае Воскресенє Христове. Прошу всѣхъ членовъ, абы на той мітинґъ появились, бо который опустить мітинґъ черезъ лѣнивство, заплатить першій разъ кводра кары. На тôмъ мітинґу буде ся складати конвенційне и вибирати делеґата на конвенцію. Каждый членъ мае вырôвнати свôй довгъ въ тôмъ мѣсяцю. Тѣ члены мешкаючи далеко по плейзахъ и не можуть прийти на мітинґъ, нехай голосять ся и грошѣ присылаютъ на часъ, бо хто не заплатить за два мѣсяцѣ недостане пôдпору хороти а по трохъ есть выкинений зъ Братства и зъ „Союза“. Якъ хто буде дбати, такъ буде мати, абы потôмъ ненарѣкавъ про свою недбалость на кого. Подаю тутъ адресъ, хтобы мавъ потребу писати до мене:

Василь Росинко, 101 State Str., Auburn, N. Y.

— **ПАНЪ ЙОС. ДАНИЛОВИЧЬ** заложивъ дня 20 Марця 1904 нове братство въ New Florence, Pa. Урядниками выбрани: Королеватъ Стеф. предс., Хохли Микола секретарь, Ковемчакъ Микола касіеръ.

— **ВЪ НЮ ДЕРРІ, ПА.** выбрано слѣдуючій урядъ: Мацко Иванъ предсѣдатель, Допля Мих. секрет., Югасъ Федоръ касіеръ.

— **УРЯДЪ** новозаложеного вôддѣлу въ Chicago, Ill. слѣдуючій: Мойсей Курила предсѣдатель, Арс. Гербутъ мѣстопредс., Ст. Яновичъ секретарь, Д-ръ В. И. Семеновичъ касіеръ.

— **ТРИМѢСЯЧНЕ** справозданє бр. св. П. и П., вôддѣлъ 6, въ Фредериктавнѣ, Па.

Доходъ:

Январь 43.50, Февр. 38.40, Марецъ 37.95 — разомъ $119.85

Розходъ:

Январь 40.95, Февр. 18.40, Мар. 22.75 — разомъ $82.10.

Зôстае въ касѣ 37.75.

Ив. Петриско, предсѣд. В. Молнарь, секретарь.

Нероспроданй календарѣ „Союза“, зволять секретарѣ задержати у себе еще до 1-го Мая. Пôсля першого Мая належить всѣ непродани календарѣ звернути назадъ до редакціи „Свободы“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Новѣдомляе ся Братовъ Русинôвъ перебуваючихъ недалеко Ст. Люисъ, що дня 3 лат. Апр. Богослуженє въ Ст. Люисъ не буде.

Въ великôмъ тыждни будуть вôдбувати ся Богослуженя въ Ст. Люисъ въ своимъ порядку почавши вôдъ середы вечеръ 6-го Апр.

Въ день Воскр. Хр. — Воскр. утреня о год. 6. рано.

Служба Б. спѣв. о год. 10 и пôв.

По Службѣ Божôй вôдбуде ся вспôльне Свяченє въ гали рускôй якe уряджують всѣ тутешнй Братства.

Повѣдомляе ся такожъ, що всѣ Богослуженя вôдбувати ся будуть знова якъ давнѣйше въ каплици ческôй.

Баль! Баль! Баль!

Першій рускій Баль женьскій сестричного братства Св. Ольги, вôддѣлъ 100. Р. Н. Союза, на котрый запрашаемо П. П. и членкинѣ братства. Баль вôдбуде ся 11. апрѣля 1904 р. въ нѣмецкôй гали на White St. (Гвайтъ ул.) въ McKeesport, Pa. Початокъ о годинѣ 7. вечеромъ. Доходъ призначеный на руску галицку церковь Ст. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa. Буде грати добра музыка. Вступне для мужчинъ 50 ц. для женъ 25 цт.

А. Станьчакъ, секретарка.

Календарь Р. Н. Союза на рôкъ 1904.

се така книжка, котру не лишь каждый членъ Союза, але каждый американьскій Русинъ повиненъ мати.

Въ Календари Союза кромѣ многихъ пожиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей знайдете такожъ 20 прекрасныхъ образкôвъ.

Цѣна лишь 25 центôвъ. **Календарѣвъ безъ грошей не высилаемъ.**

Великдень иде!

Позоръ Земляки!

Маю 50 календарѣвъ „Комара“ на рôкъ 1904. Повно въ нихъ дотепу, сатиры и смѣху. Хто не любить плакати, хоче насмѣяти ся до волѣ и дознати ся, якъ рускій „Комаръ“ жалить нашихъ ворогôвъ, най собѣ купить сей календарь. Пишѣть сейчасъ, щобы на Великодни свята було що доброго прочитати и гаразд повеселитись. Цѣна зъ пересилкою лише 33 цт. Безъ грошей не посылае ся нѣкому.

Адресуйте: S. Charnetsky, Box 353. Scranton, Pa.

Лишь **2 доляры** на рôкъ коштують „**ГАЙДАМАКИ**“ руска тыжднева часопись.

Адресъ: улиця Баторого 24, Львôвъ, Galicia, Austria.

Вразъ зъ грôшми пошлѣть до редакціи листъ або картку зъ докладнымъ адресомъ.

Сли хочете

стати передплатникомъ просвѣтныхъ книжочокъ, котрі будуть выходити що мѣсяця пôдъ заголовкомъ „Слово“ вытнѣть сю карточку, вложѣть еи до коверты зъ монійордеромъ на $1.50 и заплѣть до: Rev. St. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa.

Посылаю $1·50 яко пренумерату на просвѣтнй книжочки „Слово“.

Имя и прозвище: ....

Докладный адресъ: ....

ДОПИСИ.

Зъ Moose Jaw, Assa, Кан.

Дня 2-го марта постигло тутъ нещасте Ивана Галабицкого, молодого парубка (зъ Каратинець, гусятиньского пов.), що працювавъ тутъ при секции на ярдѣ черезъ 10 мѣсяцѣвъ. Вже зложивъ собѣ пару доляровъ и хотѣвъ 20 марта квітувати, але сталось инакше. Коли згаданого дня Ив. Г. чистивъ треку, надôйшовъ инджай зъ ронгавзу по тôй самôй трецѣ, що вôнъ чистивъ. Вôнъ вôдступивъ ся, але коли побачивъ, що инджай станувъ, почавъ дальше чистити треку. Коли бувъ такъ занятый роботою машиністъ не давши ему жадного знаку, пустивъ инджай и той вôдорвавъ ему обѣ руки. Теперь Ив. Гал. лежить у шпитали. Вôнъ сирота, выховавъ ся у вуйка и прийшовъ у Канаду щасте шукати. Єго молодшій 12 лѣтній братъ у вуйка.

Ив. Карповъ.

Зъ Cohoes N. Y.

Робота иде тутъ досить слабо, дялтого не радивъ бымъ нѣкому пускатись тутъ за роботою.

Єсть тутъ оденъ „твердый“ Русинъ П. С. зъ Смерековця, що мае жѣнку въ краю а тутъ сидить въ другою на вѣру; она походить з Ясюнки.

Також деякі тутешнй дѣвчата справують ся недобре. Якъ прийде дати на яку народну цѣль або на церковь, то въ тôй часъ ихъ нема, ховають ся по кутахъ, але на пiятику зъ парубками, хочь бы и при барѣ то ихъ стати. Пють якъ смоки...

П. П.

Зъ Bridgeport, Conn.

Наші Русины отримували мітинґъ 28 м. м. Людей зôйшло ся досыть много. На мітинґу ухвалили купити лотъ и побудовати свою церковь. Заразъ на мітинґу зôбрано на сю цѣль 600 доляровъ на закупленє лоту. Але на жаль, коли прийшло до голосованя на кого мае бути церква записана, то заразъ больша половина пристала на то, щобы церковь была записана на айриского патріота (бискупа) въ Гартфордъ, щобы вôнъ ихъ прикривъ своимъ покровомъ. — Дай Боже, абы нашимъ угрорусинамъ, нашимъ братямъ отворили ся очи, абы видѣли що есть зло передъ ними.

Поздоровляю всѣхъ читателѣвъ Свободы.

Угро-Русинъ.

Зъ New Derry, Pa.

Тутъ на Брейденвилъ есть священикомъ о. Ст. Коли тôлько прийшовъ, то заразъ почавъ самъ за колектою ходити, навить и безъ парафіяльныхъ книжокъ, бо казавъ, що не хоче великого тягару на парафію накладати... Але теперь начинае робити инакшена, кладае велику цѣну на народъ а народъ бѣдный, бо не иде робота. Та о. С. на тое не зважае. Дня 20-го Марта прийшло до сповѣди братство належаче до Соединения, то не хотѣвъ сповѣдати, поки му не зложать вымѣрену нимъ цѣну, але братство не хотѣло а хотѣло церковь замкнути. То вôнъ сказавъ, що вôнъ дасть ихъ всѣхъ замкнути. Здае ся, що мôгбы тое зробити, бо церковь айриской бискупъ святивъ, то не задармо. Зъ того повиннй угорскй Русины мати добру науку, бо де тôлько церкви будують, то безъ Айриша ся не обôйдуть — то не дивно, що потôмъ за свои власнй центы не можуть собѣ розказати.

Йос. Даниловичь.

Зъ Beaver Creek, Alta, Can.

Василь Гавриленьковъ вôсьмнатцять лѣтный молодецъ, котрый застрѣливъ Павла Сироту, и сидѣвъ въ вязници близько 3 мѣсяцѣ, зôставъ выпущеный на волю. Смерть єго була блиско за плечима, але на щасте отецъ застрѣленого Павла признавъ передъ судомъ, що Гавриленьковъ нехотѣвъ єго вмысне застрѣлити, а тôлько ненадѣяно єго застрѣливъ. Здае ся, що они собѣ жили передъ нимъ часу въ мирѣ.

Василь Романюкъ.

— **НАЙТОВСТѢЙШІЙ** чоловѣкъ въ Англии и мабуть въ цѣлôмъ свѣтѣ померъ минулого мѣсяця. Бувъ нимъ Томъ Лангли, котрый важивъ 584 фунтôвъ. Черезъ свою товстость мусѣвъ вôнъ 13 лѣтъ сидѣти дома, а коли послѣднымъ разомъ ѣхавъ до Лондона, то вôдбувавъ подорожъ тяраговымъ поѣздомъ, бо въ особовôмъ не мôгъ помѣстити ся. Товстюга проживъ 56 лѣтъ.

— **АПЕЛЯЦІЙНЫЙ** судъ въ Спринґфілдъ, Ил. выдавъ оногды рѣшенє, що за смерть пяницѣ въ готелю або коло готелю одвѣчае готельничій. Се не вѣщуе нѣчого доброго для готельничихъ.

ЧИТАЙТЕ ДѢТИ!

Имена тыхъ, що розвязали загадку и тыхъ, котрі достали нагороды будуть поданй въ однôмъ зъ слѣдуючихъ чиселъ „Свободы“.

Вже выйшовъ!

Руско-англійскій провôдникъ (Тлумачь)

Коштуе 50 центôвъ и

Руско-англійскій словарецъ (вôдбитка зъ Провôдника)

Коштуе 20 центôвъ.

Зъ замовленемъ присилайте и грошѣ. Канадійскихъ анѣ американьскихъ значкôвъ почтовыхъ (stamps) не принимаемо.

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Ґде єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперед.

ДЕ ЄСТЬ?

Иванъ Лукій, род. зъ Бабинець, пов. Борщôвъ, Галичина. Мае лѣтъ 23, въ Канадѣ живе 2 роки. Послѣдными часами робивъ въ Отавѣ.

Hnat Lukij, Cromwell. Man., Canada.

ДЕ ЄСТЬ?

П. Г. Василь Цѣхоцкій, зъ села Ляшокъ, пов. Ярославского, зъ Галичины. Перебуває у Канадѣ въ охрестности Сифтона. Хоче довѣдатися о немъ єго близшій краянъ Иванъ Федань. Адресувати:

Iwan Fedan, Box 90, Cannonsburg, Pa.

Фармы! Фармы!

Остогидло вамъ въ майнахъ и фабрикахъ робити? Хочете мати свободу и забезпечену будучность? Коли такъ, то купѣть собѣ фарму у Вирджінїи, де вже много Русинôвъ, Словакôвъ и прочихъ Славянъ поселилось.

Є тамъ добра земля, на котрôй все родить ся, що посадите або посѣете. Здоровый воздухъ, здорова вода, легка зима и не горяче лѣто. Маемо фармы у Вестъ Вирджінїи, Мериландѣ, Минесотѣ, Каролайнѣ, Висконзинѣ и Пенсилвенїи. Продаемо ихъ вôдъ 5 до 15 доляровъ за акеръ. Добрй услôвія для всѣхъ, хто хоче купити.

Пишѣть на адресу: John Jelinek, 1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Дальше справозданє

зъ жертвъ зложеныхъ вôдъ 1 до 15 марця 1904 на „Народный Фондъ въ Америцѣ".

Superior, Pa.: Іос. Даниловичь и Мих. Ющакъ у Яцка Ющака зôбрали, а то: Іос. Даниловичь, М. Ющакъ и М. Ющакъ по 50 ц., а по 25 ц. В. Ющакъ, Д. Ґалицкій, Т. Шопа, С. Стащакъ, А. Ґривна, Т. Баюсъ; 20 ц. Я. Ющакъ; по 10 ц. В. Шаршь, Й. Мацко, Т. Мацко, Н. Хилякъ, Ф. Ющакъ, М. Дула, А. Форманикъ, Н. Н.

При иншôй спосôбности зôбравъ Йос. Даниловичь: по 25 ц.: Й. Лабікъ, М. Допла, Й. Даниловичь, Й. Семановъ, Ф. Маслій, Й. Смаршь, Ф. Баюсъ, Й. Ющакъ, М. Кацъ, Й. Клинъ; а М. Демко 20 ц.; М. Доцля 16; П. Нівіцкій 14 ц. — разомъ 7.00

Mahanoy Plane, Pa.: Николай Дембицкій за спроданѣ народнѣ марки 4.27

Shamokin, Pa.: Йос. Стеткевичь, учитель, вôдъ своихъ школярôвъ и школярокъ, зъ проколеныхъ 62 тикетôвъ (cent a punch) по 50 ц. а то спродали тикетôвъ: Анаст. Лучковець 4, З. Ґаликъ, Н. Ференцъ, Ол. Вишньовська, Д. Полинякъ, Ант. Копистяньскій, М. Новакъ, по 2 тик.; Ан. Корбичь, Вол. Поляньскій, Ант. Корбичь, М. Копачь, Ник. Янковичь, Р. Янковичь, А. Янковичь, Ан. Шаршонь, П. Шаршонь, Мих. Гасичь, О. Талпашь, З. Демчко, Н. Кандра, Мих. Кандра, П. Демчко, Єл. Копистяньска, Ан. Слезинь, Мих. Лучковець, Сем. Слезинь, Мих. Полинякъ, М. Гаврилякъ, Йв. Цьолка, Пар. Гасичь, Ан. Тирличь, Н. Тирличь, Єл. Хомякъ, Єв. Талпашь, Дм. Ференцъ, Юст. Корбичь, Ю. Логаза, П. Цьолка, Е. Ваґнеръ, М. Новакъ, М. Лазорикъ, Ан. Лазорикъ, Мар. Демчакъ, Мих. Ґлова, М. Ґлова, М. Тиханьска, П. Тиханьска, Ант. Тиханьскій, Ир. Дзюмблеякъ, Ив. Котанчикъ, Р. Кавалко, М. Карпякъ, Ол. Лучковець, Кат. Гаврилякъ, спродали по 1 тик. — разомъ 31.00

Northampton, Pa.: О. Н. Дмитрôвъ 2.50

Buffalo, N. Y.: На руки Ник. Серединьского зложили: Ив. Кававко и Ив. Миґаль по 50 ц.; Панько Мацко 35 п.; Кат. Серединьска, Мих. Гаравусъ, Ив. Гаравусъ, Анд. Струсь, Стеф. Миґаль, Ф. Бренкачь, П. Коваль, Григ. Видишь по 25 ц.; Ив. Юра 15; Ив. Черкась, Ант. Ракъ по 10 ц.; Кат. Крисина, Ив. Лещишинъ, Дм. Воробель по 5 ц. — разомъ 3.85

Дитина Мих. Серединьскій, зôбравъ зъ 2 прокол. тикетôвъ 1.00

Brantford, Ont.: На руки Ник. Серединьского зложили: М. Серединьска 1.00; Ив. Шафранъ. Ив. Тимцѣкъ, Фец. Миґаль, Мих. Серединьскій, Мих. Понтусъ. Андр. Мадарать, Фед. Микита. Стефанъ Лещишинъ по 25 ц.— разомъ 3.00

St. Louis, Mo.: о. Йос. Чаплиньскій 2.00

Yatesboro, Pa.: Петро Шевчикъ зôбравъ, а то: П. Шевчикъ 1.00; Фр. Гатальскій, Мих. Бодакъ, Ол. Бодакъ, Дiон. Куликъ, Йос. Лаба, Фед. Лиско по 50 ц.; М. Кертисъ и Т. Перляковскій по 25 ц. — разомъ 4.50

За 5 книжокъ о вѣчу и за 4 вôдбитокъ о. Б. — разомъ 90

Jersey City, N. J.: о. Н. Пôдгорецкій 5.00; Андр. Ромцьо, В. Василькевичь, А. Мацула за марки 1.00

Вôдъ 1 до 15 марта б. р. зôбрано разомъ	$66.02
Зъ перенесеня зъ февруара	498.71
До конця лютого вплынуло на Нар. Фондъ	$564.73

Часъ не спить потребы народнѣ ростуть! Наша молодежь школьна чекае нетерпеливо на часъ отвореня Рускои Бурсы въ сентембру б. р. и зачинае вже сама збирати жертвы на Нар. Фондъ при помочи тикетôвъ (cent a punch), за що въ першôй лініи належить ся узнане и подяка п. Йос. Стеткевичови, учителеви въ Шамокинѣ и его всѣмъ патріотичнымъ школярамъ и школяркамъ!

Дотеперь лишь 1 сотна часть Русинôвъ американьскихъ зрозумѣла потребу и значѣнє Нар. Фонду, а 99 еще або дрѣмае або доперва задумуе встати и взяти ся до працѣ народнои! Понеже вже настала весна и зближае ся незадово свѣтлый Празникъ Воскресенія Христового, если цѣла природа оживляе ся и вôдновляе ся, тожь есть надѣя, що й цѣла Америк. Русь пробудить ся и оживить ся, и не буде глуха на просьбы нашѣ и нашои бѣднои школьнои молодежи, а покаже свое христіяньске чувство, и бодай по 1 долярови жертвуе на Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ, а тогды зъ певностію выстарчить грошей на всѣ потребы народнѣ! Засилаемо щире узнане и подяку всѣмъ, двайчимъ о Нар. Фондѣ и просимо, дальше ревно трудити ся!

За Головный Народный Комітетъ:

Ник. Стефановичь, предсѣдатель. **Ив. Ґлова**, касієръ. **Ник. Пôдгорецкій**, секретарь.

ВСЯЧИНА

ЗВѢРЯТА ВРАЖЛИВІ НА МУЗИКУ.

Вже старинні Греки замѣтили, що деякі звѣрята е вражливі на музику. Доказомъ сего — байка про Орфея, который своею пѣснею чарувавъ найдикшѣ звѣрѣ. Не згадуемо вже про птахи, бо бôльша половина зъ нихъ се артисты. Такъ само малпы люблять музичнѣ звуки, а деякі „гібоны" выспѣвають октаву хроматичнои гамы. Вовки, по мимо своеи жорстокости также не е рôвнодушнѣ на музику. Всѣмъ звѣсный переказъ про бѣдного музиканта, которого въ лѣсѣ напали вовки. Вже вовки окружили его зъ усѣхъ сторôнъ, вже кидали ся на него, коли въ тôмъ прійшло ему на гадку заграти звѣрямъ. Се помогло. На голосъ музики вовки перестали нападати на него; посѣдали лише довкруги него и почали выти рôжными голосами.

Такъ мусѣвъ имъ грати цѣлу нôчь, бо коли хотѣвъ перестати, звѣрѣ прибирали грôзну поставу. Вже одна струна урвала ся ему, опôсля прійшла черга на другу, далѣ на трету, а вôнъ все гравъ. Слухачѣ не дозволили ему натягати другі струны анѣ вôдпочивати. Ажъ досвѣта прійшли люде и вôдогнали вовкôвъ.

И щуры належать до музикальныхъ. Въ Нѣмцѣвъ е переказъ про чарôвника, который грою на флетѣ выпровадивъ всѣхъ щурѣвъ зъ одного мѣста надъ Реномъ.

Рыбы зачувши музику, плывуть до берега. Пôдчасъ вечерныхъ концертôвъ на Ривієрѣ злѣтають ся цѣлі рої комарôвъ и другихъ овадôвъ, за котрыми появляють ся лялики. Въ Индіяхъ нѣякъ не можна грати на скипцѣ пôдъ голымъ нобомъ, бо того що грае окружають заразъ хмары москитôвъ. Навѣть павуки мають любити музику. Зачувши звуки гры спускають ся зо стелѣ и слухають.

Смѣшне.

ТРИ ДОБЫ ВЪ СУПРУЖÔМЪ ПОЖИТЮ.

Передъ вѣнчанемъ: Вôнъ говорить, вона слухае. — Въ мѣсяць по вѣнчаню: Вона говорить, вôнъ слухае.

Въ пять лѣтъ по вѣнчаню: Обое кричать а сусѣды слухають.

Єсте жертвою пôдвязокъ?

Коли такъ, хочу, абы вы прійшли порадитись мене перше, чимъ ще бôльше грошей выкинете на пôдвязки и обманчивѣ лѣки. Се васъ не буде стояти анѣ цента, а порадитесь спеціялісти, котрый вже тысячѣ киловыхъ особъ вовнѣ вылѣчивъ.

Тямуйте. — Безъ огляду на вашъ сумный досвѣдъ зъ иншими лѣкованнями, я таки докажу наглядно, що не лишь дамъ вамъ полекшу, але зовсѣмъ вылѣчу зъ пропукливы моимъ

Хемічно-Електричнымъ способомъ.

Належу до тыхъ не многихъ спеціялістôвъ, котрѣ ручать за вылѣчене. Мôй рекордъ вылѣченыхъ пересвѣдчить кождого, що може мати довѣре до мене. Моя метода перевысшила кождый вынахôдъ на поли медицины и гоєня ранъ въ послѣдныхъ 50 рокахъ.

Читайте сесе:

Вылѣченый рѣзникъ.

Поважаный Докторе О'Малей!

Повинность спонукуе мене взяти за перо. Въ нашôмъ мѣстѣ е богатосôбь, навѣщеныхъ недугою, якаж мене мучила, безъ надѣѣ на вылѣчене. Якъ-бы не вы и не ваша помôчь, бувъ-бымъ калѣкою, безъ силъ до працѣ. Мучила мене и добивала грôзна пропуклина, та теперь, завдяки вашому знаню, я зовсѣмъ вылѣченый. Пробую знову, а навѣть тяжко двигаю. Пôдвязки вже вôдкинені, бо не потрѣбні мені до нѣчого. Чую ся щасливымъ и до смерти буду вамъ вдячный за се.

WM. PATTERSON,
рѣзникъ зъ Armour & Co. Branch House. Wilkes-Barre, Pa.

Моєю методою кожда особа може вылѣчитись вôдъ надсадженя безъ грôзнои операціи и перепонъ въ праци. Можу представити васъ многимъ особамъ, що были мною вылѣчені, а котрѣ не жадають собѣ, абы ихъ подяку прилюдно оголошувати.

Пôдвязки не вылѣчать пропуклины.

Дръ О'Малей

Головный славяньскій офісъ, де бесѣдує ся славяньскою бесѣдою е на 158 S. Washington Str. у Wilkes-Barre, Pa.

Філіяльнѣ офісы (де вправный лѣкарь лѣчить недужихъ моимъ чудеснымъ Хемічно-Електричнымъ способомъ):

Scranton, Pa., 134 Washington Ave.
Philadelphia, Pa., 1409 Arch St.

По илюстрованѣ книжечки о лѣченю пропуклины пишѣть до Wilkes-Barre, Pa. Шлемо ихъ даромъ.

КНИЖКИ

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де що про звѣрята	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ історіи російскои православ-ной місіи въ Америцѣ	10
Доброго до свѣдомости	10
Загадки и образки	10
Журавлѣ	15
Календарь „Союза" (1904)	25
Казка про ятка	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Марія	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступникъ. вôдъ рос. православія	10
Псалтырь	100
Покуса	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Руско-англійскій Словарець (передрукъ зъ Англ.-руск. Провôдн.	30
Руско-англійскій Провôдникъ	50
Стежечка въ рай	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50

Замовляйте только тѣ книжки, котрѣ бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы".

Зъ замовленнями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не приймае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.